

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta
Katedra obchodního práva

Diplomová práce

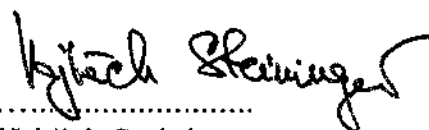
Založení a vznik společnosti s ručením omezeným

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Marie Zahradníčková, CSc.**

Autor diplomové práce: **Vojtěch Steininger**
Hájek 45, 363 01 Ostrov

Praha, květen 2008

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracoval samostatně a že jsem vyznačil
prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem ve vědecké práci obvyklým.

.....
Vojtěch Steininger

Praha, květen 2008

OBSAH:

Úvod.....	2
Kapitola I. Společnost s ručením omezeným a její zakotvení v pozitivním právu.....	3
Kapitola II. Postup před založením společnosti.....	6
Kapitola III. Založení společnosti s ručením omezeným.....	8
a) Zakladatelský dokument.....	8
1.) Povinné náležitosti zakladatelského dokumentu.....	9
2.) Nepovinné náležitosti zakladatelského dokumentu.....	34
b) Jednání jménem společnosti před jejím vznikem.....	37
c) Získání průkazu podnikatelského oprávnění.....	39
Kapitola IV. Vznik společnosti s ručením omezeným.....	43
Kapitola V. Neplatnost společnosti.....	56
Závěr.....	61
Seznam použité literatury.....	62
Odborné stati.....	63
Použité právní normy.....	65
Komentáře.....	67
Seznam použitých zkratk.....	68

Úvod

Tématem mé diplomové práce je založení a vznik společnosti s ručením omezeným. Tato problematika je nejen velmi zajímavá, ale i vysoce praktická, protože společnost s ručením omezeným je jednou z nejoblíbenějších organizačně – právních forem, ve které se realizuje podnikatelská činnost v České republice. Umožňuje tak i porozumění fungování řady mechanismů, které se týkají každodenní činnosti jakékoli společnosti s ručením omezeným.

Práce sama je rozdělena do pěti kapitol, v nichž se postupně zabývám problematikou vymezení společnosti s ručením omezeným v českém právu, postupem zakladatelů společnosti před jejím založením, dále jednotlivými otázkami jejího založení (zejména zakladatelským dokumentem, jednáním jménem společnosti před jejím vznikem a otázkami získání průkazu podnikatelského oprávnění) a konečně problematikou vzniku a též neplatnosti společnosti.

Chtěl bych poděkovat vedoucí mé diplomové práce paní JUDr. Marii Zahradníčkové, CSc. za odborné vedení, trpělivost, řadu užitečných podnětů a připomínek.

Kapitola I. Společnost s ručením omezeným a její zakotvení v pozitivním právu

Legální definice v § 105 odst. 1 obchodního zákoníku chápe společnost s ručením omezeným jako společnost, jejíž základní kapitál je tvořen vklady společníků a jejíž společníci ručí za závazky této společnosti, dokud nebylo zapsáno splacení vkladů do obchodního rejstříku.

Společnost s ručením omezeným patří podle § 56 odst. 1 mezi *obchodní společnosti*. Platí pro ni tedy obecná ustanovení o obchodních společnostech v § 56 až 75b. Sama společnost s ručením omezeným je upravena v díle IV hlavy I části druhé obchodního zákoníku, tj. v § 105 až 153e. Obecná ustanovení o obchodních společnostech se pak použijí v případě, že úprava v § 105 a n. nestanoví jinak; použijí se tedy subsidiárně.

Pro aplikaci a interpretaci těchto ustanovení je nicméně zásadní, zda právní normy vztahující se na s.r.o. mají kogentní nebo dispozitivní charakter. Výslovně tuto otázku řeší obchodní zákoník toliko v oblasti obchodních závazkových vztahů. U obchodních společností je tedy třeba vycházet z ustanovení § 1 odst. 2, který stanoví, že nelze-li řešit některé otázky podle ustanovení obchodního zákoníku, řeší se podle předpisů práva občanského. Je tedy potřeba aplikovat ustanovení § 2 odst. 3 OZ, podle něhož si účastníci občanskoprávních vztahů mohou vzájemná práva a povinnosti upravit dohodou odchylně od zákona, jestliže to zákon výslovně nezakazuje a jestliže z povahy ustanovení zákona nevyplývá, že se od něj nelze odchýlit.

Společnost s ručením omezeným je, jak je výše uvedeno, *obchodní společností* a jako taková je podle tohoto ustanovení *právníckou osobou*. Legální definice pojmu právnícká osoba neexistuje, dodnes vlastně nebyl vyřešen zdoluhavý spor právní vědy o podstatě právnícké osoby. Podle obchodněprávní nauky je právnícká osoba reálným společenským jevem, který – ať již vznikl jakkoli – představuje zvláštní právní formu účastenství

jednotlivých lidí na právním dění ve společnosti, na hospodářském životě, přičemž právo stanoví současně mechanismus tvorby společné vůle lidí tvořících takovýto společenský jev a projevování jeho společné vůle navenek. Tuto vůli a její projevování prohlašuje za vůli a projevy takového jevu samotného.¹⁾

Protože je s.r.o. obchodní společností, zapisuje se podle § 34 odst. 1 písm. a) do *obchodního rejstříku*. Jako taková je ve smyslu § 2 odst. 2 *podnikatelem*. Není přitom rozhodující, zda skutečně společnost byla založena k podnikání nebo např. pro obecně prospěšné účely – je tedy podnikatelem *pro forma*. Velmi často je však s.r.o. podnikatelem i proto, že podniká na základě živnostenského oprávnění, což stanoví § 2 odst. 2 písm. b).

Společnost s ručením omezeným je považována za *společnost kapitálového typu*, a to i přesto, že se u ní projevuje řada znaků společnosti osobní.

Jedním ze základních *prvků kapitálových společností*, který se objevuje u s.r.o., je povinnost vytvářet v určité minimální výši základní kapitál. Základní kapitál je vytvářen povinnými vklady společníků, přičemž zákon stanoví také minimální výši těchto vkladů.

Velikost obchodního podílu se zásadně odvíjí od výše vkladu společníka a jemu odpovídá váha hlasu společníka při hlasování v orgánech společnosti. Pojmovým znakem společnosti s ručením omezeným je ovšem také relativně pevná organizační struktura společnosti a limitované ručení společníků za závazky s.r.o. Je také možná změna v osobě společníka formou převodu či přechodu obchodního podílu, aniž by to mělo za následek zrušení a zánik společnosti.

Mezi *znaky osobních společností*, které se u s.r.o. objevují, lze zahrnout např. osobní ručení společníků podle § 106 odst. 2, omezení

1) Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. II.díl, Praha: ASPI, a.s., 2006, s. 30

převoditelnosti obchodního podílu ve smyslu § 115 nebo přechod obchodního podílu na dědice, pokud ho připouští společenská smlouva podle § 116 odst. 2. Patří sem ale např. také relevance vůle každého společníka při změnách společenské smlouvy podle § 141 a řada dalších. Typická je ovšem také osobní účast společníků na činnosti společnosti.

Kapitola II. Postup před založením společnosti

Před vlastním založením s.r.o. probíhá *přípravná činnost*. V rámci této činnosti musí budoucí zakladatelé s.r.o. vyřešit řadu otázek s jejím založením spojených. Je třeba zejména připravit *obchodní záměr*, resp. *podnikatelský plán*; v případě, že společnost není zakládána za účelem podnikání *plán činnosti*. Je třeba také pečlivě uvážit, jaké množství finančních prostředků bude mít společnost k dispozici v okamžiku svého vzniku, otázky konkurence, možnost prosazení se na trhu atd., ale také je třeba odpovědět na otázku, zda je forma společnosti s ručením omezeným pro zamýšlený typ podnikání skutečně vhodná, popř. zda je tato vůbec právně přípustná, protože v některých případech je přímo ze zákona zakázáno vyvíjet podnikatelskou činnost formou s.r.o. v určité oblasti. Jde zejména o oblast bankovníctví (zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů) nebo v oblasti pojišťovnictví (zákon č. 185/1991 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů).

V této fázi mohou budoucí zakladatelé uzavřít i „*přípravnou (předběžnou) smlouvu*“, která se uzavírá jako smlouva nepojmenovaná podle § 51 OZ, pokud smlouvu uzavírají mezi sebou buď jen nepodnikatelé nebo podnikatelé na jedné a nepodnikatelé na druhé straně, ledaže by si zvolili režim obchodního zákoníku. Jejím základem bude smlouva o budoucí společenské smlouvě podle § 50a OZ.²⁾

Pokud budou smlouvu uzavírat podnikatelé mezi sebou nebo by smlouvu uzavírali podnikatelé s nepodnikateli a zároveň se na režimu obchodního zákoníku výslovně dohodli ve smyslu § 262 ObchZ, bude smlouva uzavírána jako nepojmenovaná smlouva podle § 269 odst. 2 ObchZ. Jejím základem bude smlouva o uzavření budoucí smlouvy, kterou

2) Volně podle *Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným. 2., přepracované a rozšířené vydání. Praha: Aspi, 2005, s. 69*

upravuje § 289 a n. ObchZ.

V takové smlouvě je možné upravit řadu vzájemných práv a povinností, přičemž cílem takových smluv je zejména regulace vzájemných vztahů mezi těmito osobami pro období do založení s.r.o. Nejdůležitějším - z hlediska následného založení společnosti - zde ovšem bude závazek k uzavření budoucí společenské smlouvy ve stanovené lhůtě. Bez tohoto závazku by se spíše jednalo o *smlouvu o sdružení*, kterou upravuje § 829 a n. OZ, taková smlouva se tedy řídí ustanoveními o tomto smluvním typu v občanském zákoníku, bez ohledu na to, zda jsou stranou či stranami podnikatelé, jak plyne z § 261 odst. 6 ObchZ.

Je třeba nicméně konstatovat, že takové smlouvy jsou v praxi uzavírány jen zřídka; celý proces, který vede ke vzniku s.r.o. je zahajován až sepsáním společenské smlouvy, příp. vyhotovením zakladatelské listiny. Přesto by ovšem bylo pro zakladatele vhodné k uzavření takové smlouvy přistoupit, protože pokud se v zásadních otázkách shodnou předem, bude pak uzavření společenské smlouvy jednodušší.

Kapitola III. Založení společnosti s ručením omezeným

Aby mohla s.r.o. vzniknout a existovat jako osoba v právu, je potřeba učinit dva důležité kroky – společnost musí být nejdříve *založena* a poté musí dojít k jejímu *zápisu do obchodního rejstříku*, tímto dnem společnost vznikne jako subjekt v právu.

a) Zakladatelský dokument

Společnost s ručením omezeným se zakládá buď *společenskou smlouvou*, pokud ji zakládá více osob, nebo vyhotovením *zakladatelské listiny o založení společnosti s ručením omezeným*, pokud ji zakládá jediný zakladatel.³⁾

Podle § 57 odst. 1 i.f. je potřeba, aby společenská smlouva měla formu *notářského zápisu*. Forma notářského zápisu se přitom vyžaduje i pro změny obsahu tohoto dokumentu, což stanoví § 63. Ačkoli § 57 odst. 1 obecně stanoví, že pravost podpisů zakladatelů musí být úředně ověřena, je třeba konstatovat, že notářský zápis sám o sobě má charakter veřejné listiny a proto zde tato povinnost odpadá.

Společenská smlouva je uzavřena okamžikem jejího podpisu posledním spoluzakladatelem; předpokladem sine qua non je, aby taková smlouva obsahovala alespoň všechny zákonem vyžadované náležitosti a též aby se účastníci shodli na celém jejím obsahu.

S.r.o. je tedy založena účinností takové společenské smlouvy. Účinností tato smlouva nabývá dnem jejího uzavření, ledaže účastníci její účinnost odložili stanovením budoucího data nebo odkládací podmínkou ve

3) Pokud je dále požíván pojem zakladatelský dokument, je třeba jím pro účely této práce rozumět společné označení pro společenskou smlouvu a zakladatelskou listinu.

smlouvě. Účinnou se tak tato smlouva stane budoucím dnem, který účastníci určí nebo případně splněním odkládací podmínky.

Smlouva nabude účinnosti okamžikem jejího uzavření, i když ji zakladatelé budou vázat na podmínku rozvazovací. Splněním takové podmínky účinky společenské smlouvy zaniknou, aniž by mohlo vůbec dojít ke vzniku s.r.o. Pokud se ovšem rozvazovací podmínka splní až po vzniku společnosti, způsobí zrušení společnosti a její vstup do likvidace.

V případě, že s.r.o. zakládá jediný zakladatel, je společnost založena vyhotovením zakladatelské listiny o založení s.r.o. Také zde platí, že musí být vyhotovena ve formě notářského zápisu; tuto formu je třeba dodržet i pro případ změny obsahu této listiny.

Je třeba také pro úplnost uvést, že *odměna notáři* za sepsání zakladatelského dokumentu se řídí Sazebníkem odměny notáře za úkony notářské činnosti, který je přílohou k vyhlášce č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů a správců dědictví, ve znění pozdějších předpisů. Tato odměna se pohybuje mezi 5 000 Kč a 10 000 Kč, závisí na počtu stejnopisů, které mají být vydány, a výši základního kapitálu.

1.) Povinné náležitosti zakladatelského dokumentu

Společenská smlouva (příp. zakladatelská listina), musí obsahovat povinné náležitosti stanovené v § 110 odst. 1. Jestliže zakladatelský dokument neobsahuje tyto *essentialia negotii*, je absolutně neplatný a k založení společnosti touto smlouvou vůbec nedojde.

Na dalších stránkách se budu postupně zabývat těmito náležitostmi jednotlivě a přidržím se přitom zásadně členění, které používá výše uvedené ustanovení. Nejprve tedy bude rozebrána otázka firmy a sídla společnosti, poté problematika týkající se společníků, dále předmět

podnikání (činnosti), základní kapitál a výše vkladu každého společníka, první jednatele, dozorčí rada a další údaje, které vyžaduje obchodní zákoník. Toliko otázce správce vkladů, ačkoli jej § 110 odst. 1 písm. g) uvádí výslovně jako povinnou náležitost zakladatelského dokumentu, nebude věnován samostatný bod; tato problematika bude totiž zevrubně rozebrána pod bodem Základní kapitál a výše vkladu každého společníka.

FIRMA A SÍDLO SPOLEČNOSTI

Obchodní firma („firma“) je podle § 8 odst. 1 název, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku. Podnikatel je povinen činit právní úkony pod svou firmou. V opačném případě se dopouští přestupku podle § 24 odst. 1 písm. c) PřesZ. Firmou obchodní společnosti (a tedy i s.r.o.) je název, pod kterým je tato zapsána v obchodním rejstříku.

Součástí firmy právnických osob je podle § 9 odst. 2 i dodatek označující jejich právní formu. Podle § 107 musí firma společnosti s ručením omezeným obsahovat označení „společnost s ručením omezeným“, postačí však zkratka „spol. s r.o.“ nebo „s.r.o.“.

Ustanovení o sídle právnické osoby obsahuje občanský zákoník. Ten v § 19c stanoví, že při zřízení právnické osoby musí být určeno její *sídlo*. Právnická osoba může mít jen jedno sídlo. Toto musí být určeno adresou, kde právnická osoba sídlí skutečně, tedy místem kde je umístěna její správa a kde se veřejnost může s právnickou osobou stýkat. Český zákonodárce tedy zvolil materiální přístup v otázce právní konstrukce sídla (opačné, tedy formální pojetí, by považovalo za sídlo adresu zapsanou v obchodním rejstříku, tedy i případnou fiktivní adresu, na níž není možné danou společnost vůbec kontaktovat).

Ustálená judikatura rozumí adresou název obce, popř. její části, název ulice, číslo popisné či orientační a poštovní směrovací číslo. Správou

právnícké osoby je myšleno místo, kde sídlí ústředí právnícké osoby.

Uvádí-li právnícká osoba jako své sídlo jiné místo než své sídlo skutečné, může se každý dovolat i jejího skutečného sídla. Jestliže by tedy bylo v obchodním rejstříku zapsáno sídlo, které není sídlem skutečným, bylo by možné doručovat i na adresu sídla skutečného, aniž by u soudu mohla být později vznesena námitka, že k doručení nedošlo, respektive nemohlo dojít.

Sídlo právnícké osoby může být v bytě pouze v případě, že je to slučitelné s jejím účelem a odpovídá to i povaze a rozsahu její činnosti. U právnícké osoby zapsané do obchodního nebo jiného veřejného rejstříku postačí, pokud její zakladatelský dokument uvede namísto adresy sídla jen obec, kde je její sídlo. To může být praktické, protože při přemístění sídla v rámci jedné obce není nutné měnit společenskou smlouvu, popř. zakladatelskou listinu. K zápisu do obchodního rejstříku však musí být ohlášena plná adresa sídla.

Podle § 37 odst. 2 doloží navrhovatel při návrhu na zápis do obchodního rejstříku právní důvod užívání prostor, do nichž umístil sídlo nebo místo podnikání. K tomu postačí písemné prohlášení vlastníka nemovitosti, bytu či nebytového prostoru, kde je umístěno sídlo, případně prohlášení osoby oprávněné s nemovitostí, bytem nebo nebytovým prostorem jinak nakládat, že s umístěním souhlasí. Z dikce zákona však neplyne, že by užívání prostor, do nichž se sídlo umísťuje, mělo být doloženo též výpisem z katastru nemovitostí. Přesto je zřejmě dána povinnost doložit umístění sídla též výpisem z katastru nemovitostí, a to na základě vyhlášky č. 250/2005 Sb., o závazných formulářích na podávání návrhů na zápis do obchodního rejstříku, jež v přehledu příloh uvádí, že umístění sídla se dokládá též výpisem z katastru nemovitostí ne starším než tři měsíce. Ze zákona ani z této vyhlášky ovšem neplyne, že by na prohlášení vlastníka nemovitosti, bytu či nebytového prostoru nebo osoby oprávněné s nimi nakládat měl být úředně ověřený podpis této osoby.

SPOLEČNÍCI

Společníky společnosti s ručením omezeným mohou být osoby fyzické i právnické. Počet společníků omezuje česká úprava na maximálně padesát. Zákonodárce zde vychází zřejmě z představy, že společnost s ručením omezeným měla a má sloužit k podpoře malého a středního podnikání.

Česká úprava umožňuje, aby společnost byla založena *jediným společníkem*, pak jde o tzv. unipersonální společnost. Tu ovšem nelze stricto sensu považovat za společnost, protože jejím osobním substrátem není kolektiv. Pak nejde o nic jiného než o individuální podnikání „s omezeným ručením“.⁴⁾

Ačkoli nemůže být tato unipersonální společnost pod sankcí neplatnosti právního úkonu jediným zakladatelem jiné společnosti s ručením omezeným a také se nemůže stát jejím jediným společníkem, neplatí tato restrikce v případě zakládání akciové společnosti, což výslovně stanoví § 162 odst. 1. Je třeba také doplnit, že jediná fyzická osoba může být jediným společníkem nejvýše tří společností s ručením omezeným.

Společníky je třeba ve smyslu § 110 odst. 1 písm. b) precizovat ve společenské smlouvě uvedením firmy nebo názvu a sídla, pokud je společníkem právnická osoba, nebo jménem a bydlištěm, pokud je jím osoba fyzická.

Ačkoli tuto povinnost obchodní zákoník nestanoví, uvádí se v praxi ve společenské smlouvě (zakladatelské listině) rodná čísla fyzických osob, příp. data narození u těch osob, kterým tato čísla nebyla předělena. Podobně se uvádí i identifikační číslo právnické osoby.

Soudní judikatura 1998, č. 12, str. 275: Společník s.r.o. není z důvodu

4) Eliáš, K., Dvořák, T. a kol. Obchodní zákoník. Praktické poznámkové vydání s výběrem judikatury od roku 1900. 4. přepracované a rozšířené vydání podle stavu k 1.8.2004. Praha: Linde, 2004, s. 284

účasti v této společnosti podnikatelem. Výkon práv a povinností společníka ve společnosti s ručením omezeným vyplývajících z pouhé kapitálové účasti ve společnosti není sám o sobě výdělečnou činností ve smyslu zákoníku práce, i když jde o společnost, která má shodný předmět činnosti (podnikání) jako případný zaměstnavatel společníka. O výkon výdělečné činnosti ve smyslu zákoníku práce se může jednat tehdy, jestliže se zaměstnanec v s.r.o. podílí (kromě výkonu práv a povinností společníka vyplývajících z jeho kapitálové účasti ve společnosti) na činnosti společnosti vymezené předmětem činnosti (podnikání) zapsaným v obchodním rejstříku.

Společníci ručí za závazky společnosti toliko do výše nesplacených vkladů podle zápisu v obchodním rejstříku. Pro jeho rozsah tedy není rozhodující, jakou část vkladů společníci skutečně splatili, ale jaká výše splacení je v obchodním rejstříku zapsána. Lze tedy říci, že dokud nebylo do obchodního rejstříku zapsáno splacení všech vkladů, ručí společníci do výše rozdílu mezi základním kapitálem a výší zapsaných splacených vkladů. Zaplacením z titulu ručení kterémukoli z věřitelů společnosti ručení společníka nezaniká, ani se nesnižuje jeho rozsah. Třetí osoby se přitom mohou kdykoli v obchodním rejstříku přesvědčit, jaká část základního kapitálu je již splacena a jaký je tedy rozsah ručení společníků.

V praxi často dochází k zaměňování pojmů „odpovědnost“ a „ručení“. K tomu je třeba uvést, že pojem odpovědnost lze použít u společnosti, která *odpovídá* celým svým majetkem za porušení svých závazků. Společníci ovšem *ručí* za závazky společnosti ve stanoveném rozsahu. Pokud by tedy společnost nebyla schopná plnit své splatné závazky, mohl by věřitel žádat uspokojení svého nároku na společníkovi, pouze však v rozsahu, v jakém za závazky společnosti společník ručí, tj. jen do výše nesplacených vkladů podle zápisu v obchodním rejstříku.

Společník má, tedy pokud jde o ručení, obdobné postavení jako ručitel, který se zaručil podle § 303 za závazek dlužníka.⁵⁾

PŘEDMĚT PODNIKÁNÍ (ČINNOSTI)

Předmět *podnikání* či *činnosti* musí vyplývat z účelu, pro který došlo k založení společnosti s ručením omezeným a který se předmětem podnikání (činnosti) realizuje.

Obchodní zákoník chápe v § 2 odst. 1 *podnikání* jako soustavnou činnost prováděnou samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. Je třeba ovšem mít na zřeteli, že rozsah pojmu podnikání v ObchZ je širší než pojem podnikání ve smyslu ŽZ, zahrnuje totiž také např. činnosti patentových zástupců, advokátů, lékařů, lékárníků, fyzických osob provozujících zemědělskou výrobu a dalších osob, jež se zapisují jako podnikatelé do příslušné evidence. Pokud by tedy společnost podnikala na základě živnostenského oprávnění, musel by předmět podnikání odpovídat příslušným živnostenským předpisům.

Na rozdíl od podnikání je *činností* myšlena jiná činnost než podnikání; např. obecně prospěšná činnost. Obchodní zákoník v § 56 odst. 1 i.f. výslovně umožňuje, aby byla společnost s ručením omezeným založena za jiným účelem, než je podnikání.

Společnost s ručením omezeným může být tedy založena buď za podnikatelským nebo za jiným než podnikatelským účelem. Pokud je založena k nepodnikatelským účelům, vyjadřuje tuto skutečnost v zakladatelském dokumentu předmět činnosti a pro vznik takové společnosti není třeba průkazu podnikatelského oprávnění.

5) Bartošíková, M., Štenglová, J. Společnost s ručením omezeným: Právní úprava a postup při zakládání, Praha:

Bez ohledu na výše uvedené bude vždy společnost podnikatelem ve smyslu § 2 odst. 2, protože podnikatelem je podle tohoto ustanovení mj. osoba zapsaná do obchodního rejstříku. V případě, že bude založena za jiným účelem než podnikání bude tedy podnikatelem podle formy.

Pokud zakladatelé s.r.o. v době mezi založením a vznikem této společnosti ohlašují živnost nebo podávají žádost o koncesi, vznikne pro s.r.o. oprávnění takovou ohlašovací nebo koncesovanou živnost provozovat až v okamžiku zápisu do obchodního rejstříku. Ostatně, při zápisu do obchodního rejstříku je návrhové povinen doložit, že mu nejpozději dnem zápisu vznikne živnostenské či jiné oprávnění k činnosti, která má být jako předmět podnikání (činnosti) do obchodního rejstříku zapsána.

ZÁKLADNÍ KAPITÁL A VÝŠE VKLADU KAŽDÉHO SPOLEČNÍKA

Další povinnou náležitostí společenské smlouvy podle § 110 odst. 1 písm. d) je výše základního kapitálu a výše vkladu každého společníka včetně způsobu a lhůty splácení vkladu.

Podle § 58 odst. 1 je *základním kapitálem společnosti* peněžní vyjádření souhrnu peněžitých i nepeněžitých vkladů všech společníků do základního kapitálu společnosti. Musí být vyjádřen v jednotkách české měny.

Výše základního kapitálu společnosti musí činit alespoň 200 000 Kč. Výše vkladu společníka musí činit alespoň 20 000 Kč. Výše vkladu může být pro jednotlivé společníky stanovena rozdílně, musí však být dělitelná na celé tisíce.⁶⁾

6) Je pozoruhodné, že v rámci Evropy se výše základního kapitálu značně liší. V Rakousku je v současnosti nejvyšší ze všech států Evropské unie, a to 35 000 EUR; nejnižší je v Estonsku - 2555 EUR. Spojené státy americké vyžadují základní kapitál pouhých 1000 dolarů (tj. asi 650 EUR). Je třeba také konstatovat, že trendem poslední doby je v Evropě v zásadě snižování hranice

Česká úprava dále stanoví, že se na základním kapitálu společnosti může každý společník účastnit pouze jedním vkladem, přitom celková výše vkladů musí souhlasit s výší základního kapitálu společnosti.

Podle § 59 odst. 1 je *vkladem společníka* souhrn peněžních prostředků (*peněžitý vklad*) nebo jiných penězi ocenitelných hodnot (*nepeněžitý vklad*), které se určitá osoba zavazuje vložit do společnosti za účelem nabytí nebo zvýšení účasti ve společnosti.

Společenská smlouva (zakladatelská listina) musí také určit *správce vkladu*, tuto povinnost stanoví § 110 odst. 1 písm. g). Správce vkladu přejímá vklady do detence. Jeho nejdůležitější povinností je - jak z názvu plyne - správa vkladu při zachování odborné péče. Má tedy povinnost starat se o majetek, který je předmětem vkladu a také činit právní úkony potřebné k jeho zachování nebo získávání užitků z něj (např. úroky, dividendy atd.). Společnost je totiž již založena, ještě ovšem nevznikla a nemá tedy ani právní subjektivitu a není způsobilá nabývat ani vlastnické právo k předmětům vkladů. Vlastnické právo na ni přechází až dnem jejího vzniku.

Před vznikem společnosti spravuje splacené vklady nebo jejich části *zakladatel* pověřený tím v zakladatelském dokumentu. Zakladatel projevuje souhlas s tím, že se stane správcem vkladu, již svým podpisem společenské smlouvy. Z dikce zákona plyne, že toto pověření je podstatnou náležitostí zakladatelské listiny. Pokud je správcem vkladu zakladatel, je třeba na jeho činnost aplikovat ustanovení § 567 – 575, tj. ustanovení o smlouvě mandátní, protože podle § 576 se tato ustanovení použijí přiměřeně v případech, kdy je povinnost podle jiných ustanovení obchodního zákoníku

povinného základního kapitálu; zároveň však státy zpravidla trvají na koncepci jeho reálné tvorby a udržení, a to přesto, že je možné o schopnosti základního kapitálu chránit věřitele společnosti pochybovat. Na druhé straně je třeba vidět, že výše základního kapitálu je v některých oblastech podnikání zásadním faktorem a vypovídá o důvěryhodnosti dané společnosti.

zařídí určitou záležitost na účet jiného. Z toho lze ovšem též dovodit, že správce vkladu má nárok na náhradu nutně nebo účelně vynaložených nákladů a také právo na úplatu za správu vkladu. Je žádoucí, aby tyto skutečnosti byly upraveny v zakladatelském dokumentu. Pokud je správcem vkladu banka (viz dále) jsou tyto otázky předmětem smlouvy, na jejímž základě banka tuto činnost vykonává.

Před podáním návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku musí být na každý *peněžitý vklad* splaceno nejméně 30%. Celková výše splacených peněžitých vkladů spolu s hodnotou splacených nepeněžitých vkladů musí však činit alespoň 100 000 Kč.

Ke splacení peněžitého vkladu dochází jeho předáním správcovi vkladu, který je povinen vydat písemné prohlášení o splacení vkladu nebo jeho částí jednotlivými společníky, které se přikládá k návrhu na zápis do obchodního rejstříku. Vlastnické právo ke vkladům nebo jejich částem splaceným před vznikem společnosti ovšem přechází na společnost jejím zápisem do obchodního rejstříku, resp. okamžikem jejího vzniku.

Peněžité vklady jsou spláceny na zvláštní účet u banky, který zřídil správce vkladu na firmu zakládané společnosti. Tuto povinnost stanoví § 109 odst. 3 ve vazbě na § 163a odst. 4. Obchodní zákoník vychází v § 339 odst. 2 z tzv. *donosnosti plnění* - peněžitý závazek (zde vklad) je tak splacen až připsáním částky na odpovídající účet založené společnosti. Po vzniku společnosti již zřejmě netrvá povinnost společníků splácet své zbylé části peněžitých vkladů na zvláštní bankovní účet. Zřejmě je lze splácet jakýmkoli zákonem přípustným způsobem, tedy zejména v hotovosti.⁷⁾ Sám § 163a odst. 4 má totiž zajistit případné vrácení splacených vkladů společníků v situaci, kdy by společnost nevznikla; po jejím vzniku by tak mohl jen zbytečně ztížit podmínky splacení zbylé části vkladu společníka.

7) Volně podle *Bartošková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006, s. 52

Protože však nepeněžité vklady musí být splaceny před vznikem společnosti vždy, je možno ve společenské smlouvě určit toliko lhůtu pro splácení vkladů jen u vkladů peněžitých. Společníci jsou podle § 113 odst. 1 povinni splatit takové vklady nejpozději do pěti let od vzniku společnosti.

Správou peněžitého vkladu ovšem může být též pověřena *banka*, i když není zakladatelem. Pověření banky správou vkladů by však mohlo být ve společenské smlouvě uvedeno, jen pokud by banka byla zároveň zakladatelem, resp. účastníkem této smlouvy. V ostatních případech bude jen možné ve společenské smlouvě deklarovat, že zakladatelé hodlají pověřit správou vkladů banku a stanovit, která to má být. Mezi bankou a zakladateli je zpravidla uzavírána smlouva o výkonu činnosti správce vkladů jakožto smlouva obstaravatelského typu a tato se stává přílohou návrhu na zápis s.r.o. do obchodního rejstříku.

Veškeré *nepeněžité vklady* musí být splaceny před zápisem výše základního kapitálu do obchodního rejstříku. Nepeněžitým vkladem může jím být toliko majetek, jehož hospodářská hodnota je zjistitelná a který může společnost hospodářsky využít ve vztahu k předmětu podnikání.

Judikatura správně dovodila, že za hospodářskou využitelnost ve vztahu k předmětu podnikání společnosti nelze zásadně považovat možnost prodeje předmětu vkladu a použití takto získaných prostředků k hospodářské činnosti společnosti.

Český obchodní zákoník vedle toho výslovně stanoví, že vklady spočívající v závazcích týkajících se provedení prací nebo v poskytnutí služeb jsou zakázány. Není však bez zajímavosti, že někteří evropští zákonodárci umožňují splácet vklady poskytnutím prací či služeb (výkonů) společnosti. Viditelné je to například ve Francii, kde je od roku 2001 možné vnášet do společnosti i vklady ve výkonech, pokud jsou tyto specifikované ve stanovách. Podobnou úpravu lze najít např. i v Itálii, kde se mohou stát

vklady veškerá aktiva, jež mají ekonomickou hodnotu. Ve výše uvedených státech tak byl odstraněn přesah druhé směrnice komunitárního práva do společností s ručením omezeným, která zakazuje vklady ve výkonech pro splácení základního kapitálu akciové společnosti.

Podle české úpravy mohou být nepeněžitým vkladem věci movité, nemovité, cenné papíry, práva z průmyslového a duševního vlastnictví, ale také obchodní podíl (což by bylo praktické zejména v případě budování koncernu). Nepeněžitým vkladem však mohou být i jiná majetková práva a další penězi ocenitelné hodnoty (např. know-how), dokonce i podnik nebo jeho část. Nepeněžitým vkladem mohou být samozřejmě i *pohledávky*, a to již splatné i dosud nesplacené, peněžitě i nepeněžitě, i když zřejmě poslední jmenovaný případ bude ojedinělý. Vkladem však zřejmě nemohou být pohledávky promlčené, protože jen na dlužníkovi záleží, zda námitkou promlčení z nich učiní pouhou naturální obligaci a nelze je v zásadě tedy ani ocenit.

Je-li předmětem *nepeněžitého vkladu věc movitá*, je vklad splacen předáním věci správci vkladu, pokud nebylo ve společenské smlouvě nebo zakladatelské listině stanoveno jinak. Vlastnické právo k takové věci přechází na společnost okamžikem jejího vzniku.

Je-li *nepeněžitým vkladem nemovitost*, musí společník jako vkladatel předat správci vkladu písemné prohlášení vkladatele s úředně ověřeným podpisem, že vkládá nemovitost do základního kapitálu společnosti, a to před zápisem společnosti do obchodního rejstříku. Je též potřeba, aby byla sama nemovitost předána společníkem správci vkladu, teprve v takovém okamžiku je totiž vklad splacen.

K přechodu vlastnického práva k nemovitosti však nedochází samotným zápisem do obchodního rejstříku. Společnost nabývá vlastnické

právo k nemovitosti na základě písemného prohlášení vkladatele s úředně ověřeným podpisem o vložení nemovitosti do základního kapitálu společnosti teprve vkladem tohoto práva do katastru nemovitostí, a to s právními účinky vkladu zpětně ke dni, kdy byl podán návrh na vklad, ovšem nejdříve ke dni, v němž byla společnost pravomocně zapsána do obchodního rejstříku.

Podle § 36 písm. h) tzv. katastrální vyhlášky č. 26/2007 Sb., kterou se provádí zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů, a zákon ČNR č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů, musí být toto prohlášení vkladatele doloženo společenskou smlouvou nebo zakladatelskou listinou s projevem vůle přijmout nemovitost do základního kapitálu.

Může tedy dojít k situaci, že společnost bude mít v obchodním rejstříku zapsaný základní kapitál, který bude zahrnovat hodnotu vkládané nemovitosti, a to přesto, že společnost není a ani nemůže být vlastníkem dané nemovitosti protože vlastnické právo na ni přejde teprve jeho vkladem do katastru nemovitostí. Povinnost splatit nepeněžitý vklad před zápisem výše základního kapitálu do obchodního rejstříku tím je ovšem splněna.

Pro úplnost je třeba doplnit, že nabytí vlastnického práva k nemovitosti intabulací platí bez výjimky v případě, že je předmětem vkladu nemovitost evidovaná v katastru nemovitostí. V případě drobných staveb, které nejsou předmětem evidence katastru nemovitostí, se vlastnického práva k nim nabývá okamžikem účinnosti písemné smlouvy o vkladu, kterou podle § 60 odst. 2 uzavírá vkladatel a správce vkladu. Tato smlouva je právním titulem k převodu vlastnického práva a vlastníkem takové stavby se společnost stává dnem svého vzniku.

Předmětem vkladu může být i *know-how*. Jeho důležitým znakem je skutečnost, že není chráněno průmyslovými právy a zpravidla bylo

vytvořeno zejména zkušenostmi z dlouholeté praxe. Teorie občanského práva tento pojem chápe jako soubor znalostí a zkušeností o výrobním postupu či o složení určitého výrobku, recepturu atp.⁸⁾ Správce vkladu jménem společnosti musí se společníkem uzavřít smlouvu o vkladu know-how. Zároveň je třeba, aby byla též předána dokumentace, v níž je know-how zachyceno; tento druhý krok výslovně stanoví § 60 odst. 2. Je nezbytné, aby o předání takové dokumentace byl správcem vkladu a osobou splácející vklad sepsán zápis.

Ustanovení § 60 odst. 2 výslovně umožňuje, aby byl nepeněžitým vkladem do společnosti *podnik nebo jeho část* (legální definice podniku je obsažena v § 5 odst. 1). Pokud by však byla vkládána toliko část podniku, musela by tvořit samostatnou, tedy samostatně hospodařící organizační složku podniku, zejména odštěpný závod.

Podobně jako je výše uvedeno ohledně know-how je i v tomto případě nezbytné učinit dva kroky: nejdříve uzavřít smlouvu o vkladu podniku nebo jeho části v písemné formě mezi správcem vkladu a vkladatele a poté předání samotného podniku (jeho části). O předání podniku (jeho části) sepíše správce vkladu a osoba splácející vklad zápis.

Smlouva musí zejména zajistit dohled správce vkladu nad tímto plněním do vzniku společnosti. Dle § 59 odst. 5 je zde potřeba použít přiměřeně ustanovení o smlouvě o prodeji podniku (§ 476 a n.). Tato ustanovení se podle § 487 použijí i v případě, že bude předmětem vkladu část podniku. Pokud jsou součástí podniku nemovitosti, musí být ve smlouvě o vkladu obsaženo také prohlášení vkladatele s úředně ověřeným podpisem jako podklad pro vklad do katastru nemovitostí.

Jestliže společnost s ručením omezeným, která takto získá podnik jako vklad, hodlá podnikat pod firmou vkládaného podniku, musí s touto

8) Knapp, V., Knappová, M., Švestka, J. et al. Občanské právo hmotné. I. Díl, Praha: ASPI, a.s., 2005, s. 286.

skutečností vyslovit vkladatel souhlas ve smlouvě o vkladu. V takovém případě bude s.r.o. podnikat pod firmou vkládaného podniku s nástupnickým dodatkem.

Při vkladu podniku přecházejí na nabyvatele práva a závazky, která náleží podniku, přímo ze zákona. S podnikem přechází zejména vlastnické právo ke všem věcem, které ho tvoří a práva a závazky ze závazkových vztahů. V posléze jmenovaném případě není důležité, zda jde o obchodní nebo občanskoprávní závazkové vztahy. S podnikem jistě přechází práva a povinnosti plynoucí z pracovněprávních vztahů k jeho zaměstnancům.

Rozsudek Krajského obchodního soudu v Ostravě č.j. 12 Cm 145/95: Jestliže v textu smlouvy o prodeji podniku je uvedeno, že práva a povinnosti z pracovněprávních vztahů prodávajícího jsou vypořádány a nepřecházejí tedy na kupujícího, a ve skutečnosti k vypořádání pracovněprávních vztahů nedošlo, je smlouva o prodeji podniku neplatná podle § 49a OZ, protože šlo o právní úkon učiněný v omylu a omyl byl podstatný.

S podnikem ovšem nepřecházejí některá oprávnění vázaná přímo na osobu prodávajícího nebo některá práva či závazky, které mají veřejnoprávní povahu, např. závazek zaplatit daň.

Sbírka usnesení a nálezů Ústavního soudu 1992, č. 3, str. 11: Názor ohledně výkladu a aplikace § 477 odst. 1 obchodního zákoníku, že placení daně nelze podřadit pod závazky ve smyslu soukromého práva, neboť pojmově placení daně znamená platbu ve prospěch státu na základě zákona, aniž by stát daňovému subjektu nabízel za úhradu daně poskytnutí určitého ekvivalentu a z toho dovozený závěr, že daňová povinnost je zcela nepochybně povinností veřejného práva, přičemž daňovým předpisem je jakýkoli převod daňové povinnosti zakázán, považuje Ústavní soud ČR za ústavně konformní, neboť i podle jeho názoru je daňová povinnost plátce daně povinností veřejnoprávní.

Jakožto nepeněžitý vklad je možné do společnosti vložit také *pohledávku*. V takovém případě se přiměřeně použijí ustanovení o postoupení pohledávky, která obsahuje občanský zákoník v § 524 a n. Jménem společnosti uzavírá smlouvu o postoupení pohledávky správce vkladu, jejím uzavřením je vklad splacen. Věřitelem takové pohledávky se stává společnost okamžikem svého vzniku. Společník, který vkládá jako nepeněžitý vklad právě pohledávku, ovšem ručí podle výslovného znění § 59 odst. 6 i.f. za její dobytost do výše jejího ocenění. Proto se zde nepoužije § 527 odst. 2 OZ. Pro ručení vkladatele ovšem obdobně platí ustanovení § 303 a n. ObchZ.

Vložit vlastní pohledávku vkladatele vůči společnosti výslovně zakazuje § 59 odst. 8. Možné je ovšem započtení pohledávky vkladatele za společností na splacení emisního kurzu při zvýšení základního kapitálu, což umožňuje § 108 odst. 2.

Nepeněžitý vklad může spočívat podle § 59 odst. 7 ve zřízení či převedení *práva užívání nebo požívání* na dobu určitou. Takový vklad je zásadně splacen uzavřením písemné smlouvy o vkladu, kterou jménem společnosti uzavírá správce vkladu.

Pojmem právo užívání (*usus*) je třeba rozumět právo užívat cizí nespotebitelnou věc nebo jinou majetkovou hodnotu k vlastní potřebě ovšem při zachování její podstaty (např. užívat nebytový prostor k obchodním účelům). Právo požívání (*ususfructus*) znamená právo užívat cizí věc nebo jinou hodnotu a ponechávat si plody a užitky z ní (ovoce ze sadu, výnosy z cenných papírů aj.).

Pokud takové právo užívání nebo požívání zanikne před uplynutím určené doby, vzniká společníkovi povinnost uhradit tím vzniklou újmu v penězích. Pokud společník převede podíl na jiného, ručí za splnění těchto povinností zásadně nabyvatel podílu.

Je sporné, zda vkladem může být zřízení práva užívání nebo požívání

na dobu neurčitou. Výrazným argumentem proti možnosti zřídit takové právo na dobu neurčitou je zejména skutečnost, že zákon neřeší úhradu újmy, která může společností vzniknout v případě zániku takového práva. Konečný závěr v této věci však bude muset zřejmě vyslovit až judikatura.⁹⁾

Právo užívání nemovitosti může být zřízeno jako právo, které odpovídá věcnému břemeni. Zřejmě i v tomto případě je vklad splacen uzavřením písemné smlouvy o vkladu. Právo, které odpovídá tomuto věcnému břemeni ovšem vzniká až vkladem do katastru nemovitostí na základě smlouvy o vkladu.

Jako nepeněžitý vklad je ovšem možné zřídit i užívací právo k nehmotným statkům. Především jde o vynálezy, průmyslové vzory, užité vzory, ochrannou známku nebo využití autorských práv podle zvláštních předpisů. V takovém případě bude mít smlouva o vkladu formu smlouvy o poskytnutí licence podle § 508 a n. I v těchto případech zřejmě dochází ke splacení vkladu již samotným uzavřením smlouvy o vkladu. Pokud je však účinnost takové smlouvy mezi stranami vázána na zápis do příslušného rejstříku, který je veden Úřadem průmyslového vlastnictví, nabývá společnost takové právo až zápisem do tohoto rejstříku.

U *ostatních nepeněžitých vkladů* je vklad splacen uzavřením písemné smlouvy o vkladu, kterou jménem společnosti uzavírá správce vkladu. Tato smlouva musí zajistit dohled správce vkladu nad plněním do okamžiku vzniku společnosti. Za podmínky jeho hospodářské využitelnosti ve vztahu k předmětu podnikání sem bude patřit vklad podílu komanditisty nebo vklad obchodního podílu ve společnosti s ručením omezeným. Takovým způsobem se budou převádět např. patenty nebo práva k průmyslovému vzoru či ochranné známky.

9) Volně podle *Bartošiková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006, s. 61-62.

Pokud je *společnost založena jedním zakladatelem*, může být ve smyslu § 111 odst. 2 zapsána do obchodního rejstříku, jen když je v plné výši splacen její základní kapitál. Toto ustanovení má nepochybně chránit třetí osoby, protože ve společnosti s jedním zakladatelem není z podstaty věci možná kontrola splácení vkladů ostatními společníky.

Hodnota nepeněžitého vkladu musí být uvedena ve společenské smlouvě (zakladatelské listině). Jeho hodnota se stanoví podle posudku zpracovaného *znalcem*, tedy osobou zapsanou v seznamu znalců, případně jmenovanou podle tohoto zákona, pokud je oprávněna ke zpracování takového posudku podle zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů. Znalec musí být na společnosti nezávislý, jmenuje ho soud na návrh zakladatele či budoucího zakladatele (na návrh společnosti v případě zvýšení základního kapitálu). Proto by zejména neměl být společníkem, funkcionářem či zaměstnancem společnosti. Neměl by mít ke společnosti, společníkům nebo funkcionářům vztah vymezený v § 196a odst. 1. Mělo by tak být zabráněno fiktivnosti splácení základního kapitálu.

Účastníky řízení jsou navrhovatel a znalec, místně příslušným soudem je obecný soud navrhovatele. Soud není vázán návrhem osoby znalce. Může jej, jestliže byl tento jmenován na návrh společnosti, odvolat, pokud porušuje závažným způsobem své povinnosti. O návrhu na určení nebo odvolání znalce musí soud rozhodnout do 15 dnů od doručení návrhu.

Odměnu za zpracování posudku znalce hradí společnost a stanoví se dohodou. Toto je právě jedna z často kritizovaných skutečností, která by mohla zpochybnit jeho nezávislost. Pokud společnost nevznikne, hradí odměnu společně a nerozdílně zakladatelé. Jestliže se strany na výši odměny nedohodnou, určí ji na návrh kteréhokoli účastníka soud, který znalce jmenoval. Bude při tom zřejmě vycházet z obvyklé odměny znalce za obdobných podmínek.

Minimální obsah posudku je stanoven v § 59 odst. 4. Díkce písmene b), tedy že použité způsoby jeho ocenění a údaj o tom, zda hodnota nepeněžitého vkladu, ke které vedou použité způsoby ocenění, odpovídá alespoň částce, která se má započítávat na vklad do základního kapitálu společnosti s ručením omezeným, zřejmě nasvědčuje tomu, že každý nepeněžitý vklad by měl být oceněn alespoň dvěma různými způsoby, tento závěr však nelze z díkce zákona dovodit zcela jednoznačně, neboť je z ní možno učinit i závěr, že znalec může (tedy nikoli musí) použít více způsobů ocenění. Druhá z obou možností se jeví logičtější, neboť v některých případech nebude použití více způsobů ocenění účelné, první však více odpovídá znění zákona.¹⁰⁾

Činnost správce končí jeho písemným prohlášením o splacení vkladů jednotlivými zakladateli, které je přílohou návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku. V tomto prohlášení je třeba uvést přesnou částku dosud splacených vkladů. Pokud správce vkladu uvedl v prohlášení vyšší částku, než která je splacena, ručí podle § 60 odst. 4 věřitelům společnosti za její závazky až do výše tohoto rozdílu, a to po dobu pěti let od zápisu společnosti do obchodního rejstříku.

Pokud správce vkladu uvede v prohlášení částku nižší, než jaká byla splacena, odpovídá společníkům za případnou z toho vzniklou škodu, neboť všichni společníci ve smyslu § 106 odst. 2 ručí společně a nerozdílně za závazky společnosti do výše souhrnu nesplacených částí vkladů podle stavu zápisu v obchodním rejstříku – tedy i ti, kteří své vklady již plně splatili a nebo dále i v případě, že stav zápisu v obchodním rejstříku neodpovídá skutečnému stavu, kdy společníci vklady již plně splatili, ovšem takový údaj v obchodním rejstříku dosud není zapsán. Na ručení správce vkladu se použijí přiměřeně ustanovení § 303 a n.

10) Barošiková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006, s. 43

Jakmile *společnost vznikne*, je povinností správce vkladu předat splacené vklady i s plody a užitky bez zbytečného odkladu společnosti, ledaže jde o peněžité vklady, jež jsou uloženy na zvláštním účtu u banky zřízeném pro tuto společnost před jejím vznikem.

Nevznikne-li společnost (např. proto, že rejstříkový soud zamítne návrh na zápis do obchodního rejstříku, protože společenská smlouva nemá předepsané náležitosti), je správce vkladu povinen splacené vklady bez zbytečného odkladu vrátit i s plody a užitky z nich. Za splnění této povinnosti ručí zakladatelé solidárně.

Velmi důležité je ustanovení § 59 odst. 2, podle kterého platí, že *nepřejde-li* na společnost *majetkové právo k předmětu vkladu*, přestože se nepeněžitý vklad považuje za splacený, je společník, který se k poskytnutí tohoto vkladu zavázal, povinen zaplatit hodnotu nepeněžitého vkladu v penězích a společnost je povinna vrátit nepeněžitý vklad, který převzala, ledaže jej byla povinna vydat oprávněné osobě. Tak například při vkladu automobilu jako movité věci, může dojít k situaci, kdy vkladatel tento automobil předá správci vkladu, ačkoli nemá právo jej na společnost převést (zejm. není vlastníkem).

Pokud společník převede svůj obchodní podíl na jiného, ručí zásadně za splnění závazku zaplatit hodnotu nepeněžitého vkladu v penězích nabyvatel podílu.

Podle ustanovení § 59 odst. 7 platí, že pokud v době vzniku společnosti nedosáhne hodnota nepeněžitého vkladu částky stanovené při jejím založení, je společník, který splatil tento vklad, povinen doplatit rozdíl v penězích, pokud ze společenské smlouvy nebo stanov nevyplývá jiný způsob náhrady. Stejnou povinnost má společník, který splatil vklad po vzniku společnosti, a hodnota nepeněžitého vkladu v době jeho splacení nedosáhla částky, na jakou byl oceněn. Spočíval-li nepeněžitý vklad ve

zřízení nebo převedení práva užívání nebo požívání na dobu určitou a toto právo zaniklo před uplynutím určené doby, je společník povinen uhradit újmu tím vzniklou v penězích. Převede-li společník podíl na jiného, ručí za splnění těchto povinností zásadně nabyvatel podílu.

Je třeba pojednat ještě o institutu *emisního ážia*. Emisní ážio definuje obecně teorie jako rozdíl mezi výší vkladu společníka do základního kapitálu a hodnotou majetku, kterou poskytuje společnosti za nabytí nebo zvýšení podílu na společnosti.¹¹⁾ Emisní ážio tak vzniká v situaci, kdy společnost požaduje za nabytí obchodního podílu více, než kolik odpovídá hodnotě upsaného vkladu. Tento rozdíl je tedy emisním ážiem. Souhrn prostředků, jež takto společnost získá se označuje jako ážiový fond. Při vzniku společnosti slouží emisní ážio jako další zdroj prostředků, pomocí kterých může společnost realizovat své podnikatelské záměry. Obchodní zákoník v § 111 odst. 1 také výslovně stanoví, že před podáním návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku musí být splaceno celé emisní ážio.

Rozdíl mezi hodnotou předmětu nepeněžitěho vkladu a hodnotou, kterou se započítává na vklad společníka, se považuje za emisní ážio, pokud společenská smlouva nebo zakladatelská listina, popřípadě stanovy nebo usnesení valné hromady neurčují, že tento rozdíl nebo jeho část je společnost povinna vyplatit vkladateli anebo že jde o tvorbu rezervního fondu.¹²⁾ Tyto skutečnosti vyplývají z § 109 odst. 3 a jeho odkazu na § 163a odst. 3.

11) Dědič, J. Společnost s ručením omezeným z právního a účetního pohledu. Praha: Polygon, 1999, s. 97

12) Bartošíková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006, s.168

PRVNÍ JEDNATEL/JEDNATELÉ

Podle § 110 odst. 1 písm. e) musí společenská smlouva obsahovat jména a bydliště prvních jednatelů společnosti a způsob, jakým jednají jménem společnosti. Případná pozdější změna jednatele ovšem není změnou společenské smlouvy (zakladatelské listiny); do společenské smlouvy se tak dle výše uvedeného ustanovení zapisují údaje toliko o prvních jednatelech.

Ve smyslu § 20 OZ jedná právnická osoba prostřednictvím svých *statutárních orgánů*. Podle § 133 odst. 1 ObchZ je *statutárním orgánem* společnosti jeden nebo více *jednatelů*.

Jednání jednatele jménem společnosti je přímo jednáním společnosti samotné. Je třeba ho striktně odlišovat od případu zastupování společnosti; zástupce totiž jedná na základě zmocnění, které mu udělil zmocnitel.

Soudní rozhledy 2000, č.6, str. 170: Jednatel je statutární orgán jednající jménem společnosti s r.o., zatímco prokurista je zástupcem společnosti jednajícím za společnost.

Obchodní zákoník obsahuje v § 135 odst. 2 odkazovací klauzuli na § 194 odst. 7, který má být použit obdobně i na společnost s ručením omezeným. Podle něj může být jednatelem toliko fyzická osoba, která dosáhla věku 18 let, která je plně způsobilá k právním úkonům, která je bezúhonná ve smyslu zákona o živnostenském podnikání a u níž nenastala skutečnost, jež je překážkou provozování živnosti podle zákona o živnostenském podnikání. Je ovšem třeba také uvést, že jednatelem nemůže být ani ten, kdo vykonával srovnatelnou funkci v právnické osobě, na jejíž majetek byl prohlášen konkurz, nebo pokud byl návrh na prohlášení konkurzu proti takové osobě zamítnut pro nedostatek majetku po dobu stanovenou v zákoně.

Splnění těchto požadavků musí společnost prokázat v rejstříkovém řízení, jinak soud nepovolí zápis osoby jednatele do obchodního rejstříku a uplatní se nevyvratitelná domněnka neplatnosti jmenování jednatele.

Jednatelům může tedy být kdokoli, kdo splní výše uvedená kritéria. Pokud jím však je společník, nelze směřovat jeho vztah společníka a vztah jednatele. Jde o dva nezávislé, paralelně existující právní vztahy, jež jsou založeny odlišnými právními skutečnostmi.

R 13/1995: Činnost statutárního orgánu (popřípadě jeho člena, jde-li o kolektivní orgán) obchodní společnosti s ručením omezeným nevykonává fyzická osob v pracovním poměru, a to ani v případě, že není společníkem. Právní předpisy ani povaha společnosti s ručením omezeným nebrání tomu, aby jiné činnosti pro tuto obchodní společnost vykonávaly fyzické osoby na základě pracovněprávních vztahů, pokud náplň pracovního poměru (nebo jiného pracovněprávního vztahu) není výkon činnosti statutárního orgánu.

Zákaz konkurenčního jednání, resp. konflikt zájmů jednatelů se zájmy společnosti upravuje § 136, speciálně ve vztahu k § 65 odst. 1. Nevyplyvají-li ze společenské smlouvy nebo stanov další omezení, nesmí jednatel podnikat v oboru stejném nebo obdobném oboru podnikání společnosti ani vstupovat se společností do obchodních vztahů, zprostředkovávat nebo obstarávat pro jiné osoby obchody společnosti, účastnit se na podnikání jiné společnosti jako společník s neomezeným ručením nebo jako ovládací osoba jiné osoby se stejným nebo podobným předmětem podnikání. Jednatel také nesmí vykonávat činnost jako statutární orgán nebo člen statutárního nebo jiného orgánu jiné právnické osoby se stejným nebo obdobným předmětem podnikání, ledaže by šlo o koncern.

Je třeba vycházet z toho, že posuzování rozdílnosti nebo příbuznosti oborů za účelem posouzení možného porušení zákazu konkurence, je vždy otázkou individuálního zkoumání. V případě porušení zákazu konkurence nastupují sankce podle § 65 odst. 2.

Společenská smlouva může také určit, v jakém rozsahu se vztahuje zákaz konkurence i na společníky, což výslovně stanoví § 136 odst. 3.

Protože pro společníky není zákaz konkurenčního jednání stanoven zákonem, je vhodné pro ně stanovit zákaz konkurence právě ve společenské smlouvě. V takovém případě by bylo možno domáhat se u soudu vyloučení společníka postupem, který upravuje § 149.

Podle § 133 odst. 2 může *omezit jednatelská oprávnění* pouze společenská smlouva, stanovy nebo valná hromada. Takové omezení je však vůči třetím osobám neúčinné. Má proto jen vnitřní povahu a jeho porušení neznamena, že by jednání, při němž k porušení došlo, právnickou osobu nezavazovalo. Neúčinnost omezení vůči třetím osobám platí i v případě, že o jeho porušení v konkrétním případě třetí osoba věděla.¹³⁾ Ve smyslu § 13 odst. 5 nelze toto omezení uplatňovat vůči třetím osobám, i když byla zveřejněna. Je důležité uvést, že pokud by jednatel tuto restrikcí nerespektoval a jednal mimo její rámec, byl by přesto zřejmě takový úkon platný. Jednatel by však mohl být společností odpovědný z titulu náhrady škody.

Je-li jednatelů více, je oprávněn jednat jménem společnosti každý z nich samostatně, nestanoví-li společenská smlouva nebo stanovy jinak.

Soudní judikatura 2002, č. 9, str. 727 (také R 58/2004): Jestliže společenská smlouva určuje, že jménem společnosti jedná více jednatelů společně, nejde o omezení jednatelského oprávnění ve smyslu § 133 odst. 2, ale o určení způsobu jednání jménem společnosti podle § 133 odst.1.

DOZORČÍ RADA

Dozorčí rada je vnitřním kontrolním orgánem společnosti. Zřizuje se, stanoví-li tak zakladatelský dokument - v takovém případě v něm musí být uvedeni členové první dozorčí rady svým jménem a bydlištěm. Změna v

13) Ekonomický a právní poradce podnikatele 1995, č. 12-13, str. 122

osobách členů dozorčí rady není ovšem změnou společenské smlouvy. Pokud by však měla být dozorčí rada zrušena nebo by mělo dojít ke změně počtu jejích členů oproti počtu, který je stanoven ve společenské smlouvě, pak by se již jednalo o změnu zakladatelského dokumentu.

Členové dozorčí rady jsou voleni valnou hromadou, tato rada musí mít alespoň tři členy, nemohou jimi však být jednatelé společnosti. Její členové musí ve svých osobách splňovat totožné požadavky, jaké se kladou na členy představenstva akciové společnosti podle § 194 odst. 7 a na členy orgánů právnických osob vůbec dle § 381.

Zákaz konkurenčního jednání platí pro členy dozorčí rady totožně jako pro jednatele společnosti.

Pro vztah mezi společností a členy dozorčí rady platí v zásadě totéž, co bylo řečeno o jednatelích. Jde tu o speciální obchodně - právní vztah, který by měl být založen smlouvou o výkonu funkce, v případě její neexistence se bude řídit přiměřeně smlouvou mandátní, jak plyne z § 66 odst. 2.

Podrobnosti o způsobu fungování dozorčí rady, zejm. otázky funkčního období, rozhodování, frekvence schůzí apod., by měla stanovit společenská smlouva, popř. jednací řád dozorčí rady.

Hlavními úkoly dozorčí rady je zejména dohled nad činností jednatelů, nahlížení do obchodních a účetních knih a jiných dokladů, kontrola údajů v nich obsažených, přezkum řádné, mimořádné a konsolidované, případně i mezitímní účetní závěrky a návrhu na rozdělení zisku nebo úhrady ztráty a předkládání svého vyjádření valné hromadě. Dozorčí rada předkládá valné hromadě jednou ročně zprávy (případně v jiných lhůtách stanovených společenskou smlouvou).

Společenská smlouva (zakladatelská listina, popř. stanovy) může působnost dozorčí rady uvedenou v obchodním zákoníku rozšířit, nesmí tím ovšem omezit působnost jiného orgánu.

Členové dozorčí rady mají právo účastnit se valné hromady. Kdykoli

o to požádají, má jim být uděleno slovo. Nemají ovšem právo hlasovat o otázkách projednávaných na valné hromadě, ledaže by zároveň byli i společníky. K těmto otázkám se tedy mohou pouze vyjadřovat, případně upozornit společníky na další problémy, které na program valné hromady nebyly zařazeny.

Dozorčí rada je ovšem též oprávněna, pokud to je nutné z hlediska zájmů společnosti, svolat valnou hromadu. Zákon však nespécifikuje, pro jaké zájmy společnosti může dozorčí rada valnou hromadu svolat. Jejich posouzení je proto zcela neomezeným právem dozorčí rady. Zpravidla tak ovšem učiní na základě poznatků zjištěných při své kontrolní činnosti, především z hospodářských důvodů, zejména pokud jednatelé neplní řádně své úkoly nebo jestliže má dojít k odvolání jednatelů, kteří se odvolání brání.

JINÉ ÚDAJE, KTERÉ VYŽADUJE OBCHODNÍ ZÁKONÍK

Jako povinnou náležitost zakladatelského dokumentu stanoví § 110 odst. 1 písm. h) jiné údaje, které vyžaduje obchodní zákoník. Tyto údaje mají charakter podmíněně obligatorních náležitostí; jsou to tedy takové náležitosti, jež se mohou za určitých okolností stát obligatorními. Tedy například v situaci, kdy je poskytován na splacení vkladu nepeněžitý vklad. Z tohoto hlediska jsou tedy velmi důležité. Jsou jimi především údaje o předmětu nepeněžitého vkladu a údaje o rezervním fondu.

Údaje o předmětu nepeněžitého vkladu upravuje § 109 odst. 3. Pokud mají být na splacení vkladu poskytnuty nepeněžitá vklady, je nezbytné, aby byl v zakladatelském dokumentu uveden předmět nepeněžitého vkladu a částka, kterou se započítává na vklad společníka. Další otázky týkající se předmětu nepeněžitého vkladu jsou zevrubně rozebrány výše pod bodem *Základní kapitál a výše vkladu každého společníka*.

Podle § 124 odst. 1 společnost vytvoří *rezervní fond* v době a ve výši určené ve společenské smlouvě. Není-li rezervní fond vytvořen již při vzniku společnosti, je společnost povinna jej vytvořit z čistého zisku vykázaného v řádné účetní závěrce za rok, v němž poprvé čistý zisk vytvoří, a to nejméně ve výši 10% z čistého zisku, avšak ne výše než 5 % z hodnoty základního kapitálu. Tento fond se ročně doplňuje o částku určenou ve společenské smlouvě nebo ve stanovách, nejméně však 5 % z čistého zisku až do dosažení výše rezervního fondu určené ve společenské smlouvě nebo ve stanovách, nejméně však do výše 10% základního kapitálu.

Z díkce zákonného ustanovení je patrné, že není stanovena povinnost vytvořit rezervní fond již při vzniku s.r.o., avšak je stanovena povinnost ho vytvořit. Je možné jej použít toliko ke krytí ztrát společnosti. Společnost, která porušuje povinnost vytvářet rezervní fond, může být soudem zrušena podle § 68 odst. 6 písm. d).

Je třeba ovšem poznamenat, že mezi autory není jednoty, zda otázka úpravy rezervního fondu je či není povinnou součástí společenské smlouvy (zakladatelské listiny) ve smyslu § 110 odst. 1 písm. h).

Přikláním se k názoru, podle něhož údaje o rezervním fondu nelze považovat za obligatorní součást společenské smlouvy, protože obchodní zákoník podrobně v § 124 (§ 67) řeší postup při vytváření a doplňování rezervního fondu právě pro případ, že tento není upraven ve společenské smlouvě.

2.) *Nepovinné náležitosti zakladatelského dokumentu*

Nepovinné náležitosti jsou často velmi důležitou součástí společenské smlouvy; díky nim je totiž možné buď upravit určitá práva a povinnosti odchýlně od dispozitivních ustanovení zákona nebo regulovat

situace, které zákon explicitně neupravuje. V zásadě lze konstatovat, že k řádnému působení společnosti je nutná relativně rozsáhlá úprava vztahů ve společnosti společenskou smlouvou. Pokud by tedy zakladatelský dokument obsahoval toliko nezbytné náležitosti podle § 110 odst. 1, zpravidla by to společnosti v praxi činilo nemalé obtíže.

Společníci tak mohou do společenské smlouvy včlenit velmi rozsáhlou škálu různých fakultativních náležitostí.¹⁴⁾ Širší výčet těchto náležitostí zde však pro omezený prostor nelze uvádět, je možné je však dohledat v odborné literatuře.¹⁵⁾

V následujícím textu se však budu zevrubněji zabývat velmi zajímavou otázkou stanov společnosti s ručením omezeným, které jsou jednou z možných nepovinných náležitostí zakladatelského dokumentu.

Společenská smlouva může podle § 110 odst. 2 určit, že společnost vydá *stanovy*, které upraví vnitřní organizaci společnosti a podrobněji některé záležitosti obsažené ve společenské smlouvě. Schvalování stanov a jejich změn patří do působnosti valné hromady ve smyslu § 125 odst. 1 písm. c). Jestliže ovšem společenská smlouva vydání stanov nepředvídá, není možné je vydat.

14) Patří mezi ně například možnost odchýlného způsobu splácení vkladu (§ 60 odst. 2); určení, zda se společnost zakládá na dobu určitou či nikoli (§ 62 odst. 2); stanovení podmínek a lhůt pro splácení vkladů (§ 113 odst. 1); možnost upravit výši úroků z prodlení při splácení vkladu (§ 113 odst. 2); možnost stanovit odchýlně výši obchodního podílu (§ 114 odst. 1); převoditelnost obchodních podílů a podmínky, za nichž se takový převod může uskutečnit (§ 115); přechod, dělitelnost obchodních podílů a možnosti vyloučení těchto sukcesí (§ 116); vyloučení dělitelnosti obchodního podílu (§ 117); podíl společníků na zisku a ztrátě společnosti (§ 123 odst. 1); příplatková povinnost společníků, jejich vypořádací podíl a podíl na likvidačním zůstatku (§ 121, § 150, § 153); stanovení způsobu a rozsahu práv společníků při řízení společnosti a její kontrole (§ 122 odst. 1) a celá řada dalších.

15) Např. Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným. 2., přepracované a rozšířené vydání. Praha: Aspi, 2005, s. 73 a n.

Zákon však nestanoví obligatorní náležitosti stanov, protože jde na rozdíl od společenské smlouvy o dokument fakultativní. Jejich úkolem je zejména regulovat vztahy, které společenská smlouva neupravuje. Jde např. o případy uvedené v § 122 odst. 1 (úprava řídicích a kontrolních práv společníků), § 123 odst. 2 (určení prostředků, které mají být použity k doplnění rezervního nebo jiného fondu), § 124 odst. 1 (stanovení maximálního limitu rezervního fondu nebo výše rezervního fondu a jeho doplňování), § 128 odst. 1 (úprava frekvence svolávání valné hromady), § 136 odst. 1 (věcné rozšíření zákazu konkurence) a další.

Ve společnosti s ručením omezeným je těžiště ve společenské smlouvě a stanovy jsou jakýmsi „prováděcím předpisem“. Rámec pro obsah stanov je však poměrně volný a pružný, zákon nebrání tomu, aby skutečný obsah stanov nebyl příliš vzdálen od obsahu stanov akciové společnosti. Je ovšem možné i opačné řešení, kde bude společenská smlouva velmi podrobná a obsáhlá a pohltní do sebe i stanovy.¹⁶⁾

Jako smysluplné řešení vztahu mezi společenskou smlouvou a stanovami se jeví takové, kde vzhledem ke značné formální i věcné náročnosti společenské smlouvy (a jejích změn) tato smlouva reguluje vedle obligatorních náležitostí jen podstatné otázky. Ty méně důležité je vhodné přenechat k úpravě ve stanovách (např. vnitřní organizaci společnosti).

Zákon ovšem explicitně nestanoví, zda mohou být stanovy přijaty již se sepsáním společenské smlouvy jako její příloha nebo zda je lze přijmout až po založení společnosti. Osobně se přikláním k názoru, podle kterého je možné, aby byly stanovy přijaty nejdříve po založení společnosti.¹⁷⁾ Pokud totiž budeme vycházet z dikce zákona, podle kterého

16) Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. II.díl, Praha: ASPI, a.s., 2006, s.

17) Např. Pelikánová, I. Komentář k obchodnímu zákoníku. 2. díl, 3. vydání, Praha: ASPI Publishing, 2004, s. 371

společenská smlouva může určit, že společnost vydá stanovy a jejich schvalování patří do působnosti valné hromady, pak je jasné, že valná hromada nemůže existovat dříve než sama společnost. Stejně tak pokud ještě nedošlo k řádnému založení společnosti, pak neexistuje ani řádná společenská smlouva, jíž se společnost zakládá.

Je třeba také brát v úvahu, že i pouhý rozpor přijatého usnesení valné hromady se stanovami postačí k tomu, aby bylo prohlášeno za neplatné podle § 131.

Přestože jde o velmi pozoruhodnou problematiku, nelze nevidět, že význam stanov společnosti s ručením omezeným není příliš velký, rozhodně ho nelze srovnávat s významem stanov u akciové společnosti nebo družstva.

b) Jednání jménem společnosti před jejím vznikem

Mezi založením společnosti a jejím vznikem je nutné provést řadu úkonů a vykonat činnosti, jež jsou nezbytné k tomu, aby mohla být společnost zapsána do obchodního rejstříku. Obchodní zákoník proto v § 64 řeší situaci, kdy společnost před zápisem do obchodního rejstříku ještě není subjektem práva a nemůže tedy činit právní úkony, jejím jménem je však třeba jednat.

Zákon výslovně stanoví, že *kdo jedná* jménem společnosti před jejím vznikem, je z tohoto jednání zavázán; jedná-li více osob, jsou zavázány společně a nerozdílně. Jestliže společníci, popřípadě příslušný orgán společnosti tato jednání schválí do tří měsíců od vzniku společnosti, platí, že z těchto jednání byla společnost zavázána od počátku (*ex tunc*).

Pokud vycházím z dikce zákona, upravuje § 64 jednání společnosti před jejím vznikem. Takovou společností tedy nemusí vůbec být již

společnost založená (tzv. *předběžná společnost*). Zákon tu upravuje též jednání jménem společnosti, o jejímž založení se teprve jedná (tzv. *proponovaná společnost*).

Z jednání musí být především patrné, že je činěno jménem společnosti, jinak by přirozeně nemohlo jít o jednání na její účet. Je důležité poznamenat, že okruh jednajících osob není jakkoli omezen, zákon zde totiž používá pojem „kdo“. Totéž platí pro účel, ke kterému jednání směřuje, ten také není omezen.

Zakladatelé (a pouze zakladatelé) mají povinnost *pořídít seznam jednání* učiněných jménem společnosti před jejím vznikem a předložit jej ke schválení valné hromadě, její působnost je dána podle § 125 odst. 1 písm. a). Její souhlas musí být udělen v objektivní lhůtě 3 měsíců ode dne vzniku společnosti. Pokud však zakladatelé tuto povinnost poruší, odpovídají společně a nerozdílně (tedy solidárně) věřitelům za škodu, která jim v důsledku toho vznikne. Tento požadavek ovšem jde zjevně proti duchu čl. 7 První směrnice ES, která nic takového nepožaduje. Předpis je kromě toho i nemravný, neboť zavádí odpovědnost zakladatelů za neuvedení skutečností, o kterých ani nemohou mít žádnou povědomost.¹⁸⁾

Jednatel (jednatelé) je povinen bez zbytečného odkladu po schválení jednání učiněných před vznikem společnosti valnou hromadou oznámit tuto skutečnost účastníkům závazkových vztahů z těchto jednání vzniklých. Ačkoli tak zákon explicitně nestanoví, lze ze zákonného principu dobrých mravů zjevně dovodit, že i v případě neschválení tohoto jednání mají jednatelé povinnost účastníky těchto závazkových vztahů informovat.

Jestliže valná hromada toto jednání schválí, pak je společnost vázána od samého počátku, v opačném případě jsou zavázány pouze osoby, které takto jednaly samy.

18) Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným. 2., přepracované a rozšířené vydání. Praha: Aspi, 2005, s. 88

Je důležité podotknout, že § 64 se týká toliko soukromoprávních jednání zakladatelů společnosti. Ve veřejnoprávních vztazích je aplikace § 64 zpravidla vyloučena.¹⁹⁾

Váž. 14 571 z r. 1935: Obchodní úkon uzavřený jménem společnosti s ručením omezeným – jakmile bylo výslovně řečeno, že se společnost teprve zakládá – pokládá se za uzavřený jménem osob, které se spolčily k založení společnosti.

c) Získání průkazu podnikatelského oprávnění

Pokud je společnost zakládána za účelem podnikání, je nezbytným předpokladem jejího vzniku také získání živnostenského nebo jiného podnikatelského oprávnění, protože navrhovatel zápisu do obchodního rejstříku je povinen doložit, že mu nejpozději dnem zápisu vznikne živnostenské či jiné oprávnění k činnosti, jež má být jako předmět podnikání (činnosti) do obchodního rejstříku zapsána podle § 37 odst. 1. Na žádost zakladatelů, popřípadě orgánů či osob, které jsou oprávněny podat návrh na zápis společnosti do obchodního rejstříku, vydá živnostenský úřad živnostenský list nebo koncesní listinu před zápisem do tohoto rejstříku, pokud bude prokázáno, že společnost byla založena. Živnostenské oprávnění pak vzniká dnem zápisu společnosti do obchodního rejstříku. Nepodají-li ovšem tyto osoby návrh na zápis ve lhůtě 90 dnů od doručení živnostenského listu nebo koncesní listiny nebo není-li návrhu vyhověno, musí být tyto doklady neprodleně vráceny. Pokud by tyto podmínky nebyly splněny, zaniká platnost živnostenského listu nebo koncesní listiny.

19) *Eláš, K., Dvořák, T. a kol.* Obchodní zákoník. Praktické poznámkové vydání s výběrem judikatury od roku 1900. 5.

přepřacované a rozšířené vydání podle stavu k 1.11.2006. Praha: Linde, 2004, s. 198

Živnostenské oprávnění ve formě živnostenského listu nebo koncesní listiny může být vydáno pouze pro ty podnikatelské činnosti, jež jsou živnostmi. Jak již bylo výše uvedeno, pojem *podnikání* ve smyslu § 2 ObčhZ je pojmem širším než pojem *živnost*, která musí splňovat nejen znaky podnikání, tj. být soustavnou činností prováděnou samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku, ale musí to být zároveň činnost, která je vykonávána za podmínek, které stanoví zákon o živnostenském podnikání. Živnostenský zákon v § 3 uvádí, které činnosti nejsou živností (např. provozování činnosti vyhrazené zákonem státu nebo určené právnické osobě, dále činnost lékařů, lékárníků, advokátů, notářů, patentových zástupců, exekutorů, znalců, tlumočnicků a další).

Živnosti jsou rozděleny na *ohlašovací*, které mohou být za splnění stanovených podmínek provozovány na základě ohlášení a *koncesované*, které mohou být provozovány na základě koncese. Živnosti ohlašovací se dále dělí na řemeslné, vázané a volné.

V *ohlášení živnosti* uvede společnost údaje, které stanoví § 45 odst. 3 ŽZ. K ohlášení je třeba připojit listiny podle § 46 odst. 2 ŽZ. Pokud jsou splněny tyto náležitosti a společnost splňuje podmínky živnostenského zákona a pokud netrvá překážka provozování živnosti, vydá živnostenský úřad živnostenský list nejpozději do 15 dnů ode dne, kdy mu bylo doručeno ohlášení živnosti.

Žádost o koncesi musí splňovat, jak stanoví § 50 odst. 2 ŽZ, obdobné náležitosti jako v případě ohlašování živnosti. Společnost žádá o vydání koncese živnostenský úřad, který je místně příslušný podle jejího sídla. Před rozhodnutím o koncesi tento úřad zjišťuje, zda jsou splněny všeobecné a zvláštní podmínky pro provozování živnosti a zda netrvá

překážka provozování živnosti dle § 53 odst. 1.

Jsou-li však pro provozování živnosti stanoveny podmínky odborné nebo jiné způsobilosti, je třeba k žádosti o koncesi přiložit také doklad prokazující odbornou a jinou způsobilost odpovědného zástupce.

Žádost o koncesi projednává živnostenský úřad, jak vyplývá z § 71 odst.1 ŽZ, ve *správním řízení* podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, přičemž se uplatní specifika stanovená zákonem o živnostenském podnikání. Pokud je k provozování živnosti nutné oprávnění, souhlas, povolení nebo vyjádření orgánu státní správy, je tento orgán povinen zaujmout stanovisko k žádosti o koncesi do 30 dnů od doručení žádosti; tímto stanoviskem je pak živnostenský úřad vázán. Ve výše uvedené lhůtě musí ovšem zaslat své vyjádření i další orgány, pokud to vyžaduje povaha živnosti nebo v případě pochybností živnostenského úřadu.

Živnostenský úřad je po projednání koncese povinen rozhodnout o žádosti o koncesi zásadně do 60 dnů ode dne podání žádosti a to tak, že žádosti o koncesi buď vyhoví, nebo ji zamítne.

Je nutné zdůraznit, že je podle současné úpravy odděleno *rozhodování o udělení koncese a vydání koncesní listiny*. Rozhodnutí o udělení koncese je správním rozhodnutím, jímž dává živnostenský úřad souhlas s provozováním živnosti v dané koncesované živnosti. Do 15 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese vydá živnostenský úřad podnikateli koncesní listinu. Tato listina má charakter osvědčení o tom, že rozhodnutí o udělení koncese bylo vydáno a nabylo právní moci.

Poznámka: V době dokončování této diplomové práce byla, konkrétně dne 2.4.2008, prezidentem republiky podepsána novela živnostenského zákona ze dne 20.3.2008, která přináší řadu změn v oblasti živnostenského podnikání. Předně budou průkazy živnostenského oprávnění nahrazeny jediným dokumentem, výpisem z živnostenského rejstříku. Bude zavedena

jediná volná živnost s 80 obory s tím, že podnikatel pouze oznámí obor činnosti, který bude v rámci této živnosti vykonávat. Nově se ruší místní příslušnost živnostenských úřadů. Podnikatelé budou moci ohlašovat živnosti, podávat žádosti o koncesi a plnit své ohlašovací a oznamovací povinnosti na kterémkoli obecním živnostenském úřadě na celém území České republiky. Oznamovací povinnost podnikatele vůči živnostenským úřadům se bude týkat jen změn takových údajů, které nejsou živnostenské úřady schopny získat z databází, které má veřejná a státní správa k dispozici. Pro začínající podnikatele se také výrazně snižují nároky na povinnou praxi.²⁰⁾

20) Zdroj: www.mpo.cz, www.hrad.cz (upraveno).

Kapitola IV. Vznik společnosti s ručením omezeným

Podle § 62 odst. 1 vzniká společnost dnem, ke kterému byla zapsána do obchodního rejstříku. Právní úprava obchodního rejstříku je obsažena v ustanovení § 27 – 38l ObchZ, řízení ve věcech obchodního rejstříku je pak upraveno v § 200a – 200de OSŘ (viz dále).

Zápisy do obchodního rejstříku, jakožto veřejného seznamu, do něhož se zapisují zákonem stanovené údaje o podnikatelích, lze podle jejich *právních účinků* rozdělit na zápisy konstitutivní a deklaratorní. *Konstitutivní* jsou takové zápisy, bez nichž by nemohly nastat právní účinky zapisovaných skutečností, zápis takových skutečností je tak předpokladem jejich právních účinků vůči třetím osobám (např. zápis vzniku společnosti (prvozápisy), zápis prokuristy atd.). *Deklaratorní* jsou naopak takové zápisy, jejichž účinky nastávají nezávisle na tom, zda a od kdy byly tyto skutečnosti v obchodním rejstříku zapsány (např. vstup společnosti do likvidace, odvolání jednatele valnou hromadou atd.). Zásadně platí, že pokud právní předpis nestanoví konstitutivní charakter určitého zápisu, má tento charakter deklaratorní.

Předně je třeba uvést, že podle § 112 odst. 1 ObchZ *podepisují návrh* na zápis do obchodního rejstříku v případě společnosti s ručením omezeným všichni jednatele. Není však přitom vůbec podstatné, zda je jinak každý jednatel oprávněn jednat jménem společnosti samostatně.

V teorii však existují dva proudy v otázce přístupu k § 112 odst. 1. Jeden se kloní k názoru, že jednatele *podepisují* (tj. nikoli *podávají*) tento návrh jménem založené společnosti, tj. nikoli jako fyzické osoby. Jednatelé nejsou osobou oprávněnou podat návrh na zápis do obchodního rejstříku vlastním jménem podle § 31 odst. 1, ale touto osobou je právě zapisovaná společnost; tato však ještě nemá statutární orgán, proto zákon stanoví v § 112 odst. 1 výslovně, kdo jejím jménem *podává* návrh na zápis a sice

jednatelé společnosti.²¹⁾ Druhý proud se pak opírá o stanovisko, že zákon jen zvláště určuje, kdo podává návrh, protože s.r.o. jako subjekt práva ještě neexistuje. Osobně se přikláním se k prvně uvedenému názoru.

Je pozoruhodné, že *judikatura* k tomu dovodila, že statutární orgán zakládané společnosti je konstituován okamžikem zvolení nebo jiného určení všech jeho členů v počtu daném zakladatelským dokumentem, přičemž návrh na zápis do obchodního rejstříku podává právě on, nikoliv jeho jednotliví členové; ti pouze návrh podepisují.²²⁾

Tento judikát tak vyvolává pochybnosti, a to zejména v otázce, zda je vůbec možno hovořit o statutárním orgánu společnosti, která dosud nebyla do obchodního rejstříku zapsána a není tedy právním subjektem.

Návrh na zápis společnosti lze podat pouze na předepsaném závazném formuláři, přitom musí být podpis ověřen úředně.²³⁾ Tyto formuláře jsou obsaženy v přílohách vyhlášky č. 250/2005 Sb., o závazných formulářích na podávání návrhů na zápis do obchodního rejstříku. Jsou k dispozici například také na webových stránkách www.justice.cz, které spravuje Ministerstvo spravedlnosti ČR.

V této vyhlášce je ke každému formuláři stanoven i *seznam listin (příloh)*, jež je třeba přiložit k jednotlivým návrhům. Lze zřejmě soudit, že seznam příloh uvedených v této vyhlášce není taxativní; rejstříkový soud tedy bude zřejmě moci přijmout i jiné listinné důkazy, než které vyhláška explicitě uvádí. V praxi mohou totiž nastat situace, kdy bude nezbytné doložit k prokázání zapisované skutečnosti jiný listinný důkaz než ten, který uvádí příloha; například při převodu obchodního podílu ve

21) Pelikánová, I. Komentář k obchodnímu zákoníku, 2. díl, 4. aktualizované vydání, Praha, Aspi Publishing 2004, s. 374

22) Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12.8. 1998 sp. zn. 7 Cmo 643/98

23) Podpis může legalizovat notář (podle NotŘ), příslušný úřad (dle zákona 21/2006 Sb. a vyhlášky č. 36/2006 Sb.), velitel lodi

(ve smyslu vyhlášky 272/2000 Sb.) nebo také advokát podle § 25a AZ.

společnosti na základě smlouvy o prodeji podniku. Pokud ovšem takový listinný důkaz předložen návrhovátelem není, musí soud patrně návrh odmítnout, neboť výzva dle § 43 OSŘ je ustanovením § 200d odst. 1 OSŘ vyloučena.²⁴⁾

V souvislosti s výše zmíněnou vyhláškou je třeba mít ovšem neustále na zřeteli imperativ plynoucí přímo z čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, podle kterého mohou být povinnosti ukládány toliko na základě zákona. Samotný obchodní zákoník proto stanoví explicitně v § 112 odst. 2, které *listiny* musí být *přiloženy* k návrhu na zápis (byť za použití formulace, že vyžaduje též listiny podle § 37 a také další listiny podle ObchZ). Výslovně je uvedena společenská smlouva nebo zakladatelská listina, doklad o splnění povinnosti podle § 111 (tj. splacení celého emisního ážia a na každý peněžitý vklad nejméně 30%; pokud je společnost zakládána jedním zakladatelem, musí být splacen základní kapitál v plné výši) a také posudek znalce o ocenění nepeněžitých vkladů.

Tyto dokumenty se zakládají do *sbírky listin*, jež je součástí obchodního rejstříku. Její obsah stanoví obchodní zákoník v § 38i. Sbírkou listin je součástí obchodního rejstříku a podobně jako tento je ovládána principem publicity. Listiny do této sbírky ukládané se uchovávají toliko v elektronické podobě.

Co se týká otázky předkládání listin a počtu nutných kopií těchto listin, je společnost s ručením omezeným (resp. každý podnikatel zapsaný v obchodním rejstříku) podle § 38k odst. 1 povinna předložit bez zbytečného odkladu od vzniku rozhodné skutečnosti rejstříkovému soudu do sbírky listin zakládáné listiny, a to ve dvojím vyhotovení. V jednom vyhotovení se předkládají listiny, jimiž se nedokládají zapisované skutečnosti.

24) Bariošiková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006, s. 135

Dále zákon stanoví, že rozhodnutí soudu, která se ukládají do sbírky listin, založí rejstříkový soud. Jestliže je určitý údaj zapsán v obchodním rejstříku, avšak ve sbírce listin není uložena odpovídající listina, poznamená rejstříkový soud tuto skutečnost do sbírky listin a vyzve podnikatele, aby listinu bez zbytečného odkladu předložil. Ustanovení § 38k odst. 3 a 4 ObchZ upravuje otázky spojené s předkládáním listin vyhotovených v cizím jazyce.

Podle § 33 odst. 1 ObchZ lze návrh na zápis podat v *listinné nebo elektronické podobě*. Z § 33 vyplývá, že elektronický návrh podepsaný uznávaným elektronickým podpisem není – na rozdíl od jiných podání – nutné do tří dnů písemně doplnit. Návrh podaný telegraficky, je třeba písemně doplnit do tří dnů, podaný telefaxem do tří dnů předložit originál nebo návrh shodného znění.²⁵⁾

Návrh na zápis (prvozápis) společnosti do obchodního rejstříku musí být podán do 90 dnů od založení společnosti nebo od doručení průkazu živnostenského či jiného podnikatelského oprávnění. Ačkoli zákon výslovně stanoví, že pokud není návrh ve stanovené lhůtě podán, nelze již na základě průkazu podnikatelského oprávnění podat návrh na zápis do obchodního rejstříku, nevede podle většinového mínění zmeškání této lhůty k tomu důsledku, že by vůbec nebylo možné podat návrh na zápis do obchodního rejstříku po jejím uplynutí, pokud by tento byl opatřen novými platnými doklady o podnikatelském oprávnění. V souvislosti s tím by tedy zakladatelé společností založených za jiným než podnikatelským účelem neměli být omezováni vůbec. S tímto názorem ovšem nemohu souhlasit a přikláním se tak k názoru T. Dvořáka (a K. Eliáše). Takto by se totiž fakticky zlikvidoval smysl této normy. Jestliže bude podán návrh na zápis

25) Bureš, J. Drápal, L., Krémář, Z. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. 1. díl. 7. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006, s. 958

po uplynutí devadesátidenní lhůty, nemůže soud návrhu vyhovět. Pokud by soud návrhu vyhověl, pak je jeho rozhodnutí nezákonné, byť po provedení zápisu již nezrušitelné, což stanoví explicitně § 68a odst. 1.²⁶⁾

Poplatníkem v rejstříkovém řízení je navrhovatel. Podáním návrhu na zahájení řízení vzniká ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) SoudPZ navrhovateli poplatková povinnost. Podle sazebníku poplatků, který je přílohou SoudPZ, se první zápis podnikatele do obchodního rejstříku zpoplatňuje částkou 5000 Kč. Přitom soudní poplatek, který není vyšší než 5000 Kč, je možné platit kolkovými známkami, které vydává Ministerstvo financí. Pokud ovšem nebyl zaplacen soudní poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zápis do obchodního rejstříku, vyzve soud navrhovatele k jeho zaplacení a to ve lhůtě, kterou mu pro tento účel stanoví. Pokud by taková lhůta uplynula marně, soud by musel řízení zastavit.

Skutečnosti, které se zapisují do obchodního rejstříku, jsou stanoveny v § 35 a 36, § 38 až 38h ObchZ, nicméně jsou stanoveny i dalšími právními předpisy. Je velmi důležité zdůraznit, že do obchodního rejstříku nelze zapsat jiné skutečnosti a údaje než ty, o nichž to výslovně stanoví právní předpis. Výčet údajů je zde tedy třeba chápat jako taxativní.

U společnosti s ručením omezeným se zapisuje ve smyslu § 35 ObchZ firma, sídlo, předmět podnikání (činnosti), právní forma právnické osoby, identifikační číslo, statutární orgán nebo jeho člen, způsob, jakým jménem právnické osoby jedná, den vzniku (zániku) funkce a prokurista.

Pro právní formu společnosti s ručením omezeným stanoví další zapisované údaje § 36 písm. c). Je třeba také jmenovat ustanovení § 38 až 38h ObchZ; jimi zákonodárce upravuje zápis údajů, které se týkají zejména přeměn právnických osob, odštěpných závodů nebo jiných

26) Dvořák, T. Společnost s ručením omezeným. 2., přepracované a rozšířené vydání. Praha: Aspi, 2005, s. 89

organizačních složek podniku, zahraničních osob nebo organizačních složek podniku zahraniční osoby; další údaje se zapisují v závislosti na určité právní situaci (vstup do likvidace, likvidátor, ukončení likvidace a výmaz).

Na těchto místech bych se ovšem chtěl zabývat vzhledem k rozsahu zapisovaných údajů toliko některými z nich, totiž zejména těmi, o nichž nebylo dosud pojednáno výše a které jsou nebo mohou být pro zápis společnosti důležité. Budu se tedy dále zabývat otázkou identifikačního čísla a odštěpného závodu.

Podle § 35 odst. h) se do obchodního rejstříku mj. zapíše *identifikační číslo* právnické osoby, pokud jí bylo přiděleno. Identifikační číslo (tzv. IČO) přiděluje společnosti při prvozápisu rejstříkový soud. Způsob jeho tvorby stanoví Český statistický úřad a zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Identifikační číslo se přiděluje každému ekonomickému subjektu jen jediné, je unikátní a ani po zániku předchozího subjektu se stejné identifikační číslo dalšímu subjektu neuděluje. V případě odštěpného závodu nebo jiné organizační složky s obdobným postavením se použije identifikační číslo dané společnosti a v závorce se uvede číslice, která vyjadřuje pořadí tohoto závodu v obchodním rejstříku.

Do obchodního rejstříku se zapisuje i údaj o *odštěpném závodu* (příp. o jiné organizační složce podniku) ve smyslu § 7 ObchZ, pokud byl společností zřízen. Je důležité poznamenat, že odštěpný závod není právnickou osobou, ale jen vnitřní organizační složkou podniku podnikatele, přestože vzniká jako takový až zápisem do obchodního rejstříku. Při provozování odštěpného závodu se užívá firmy podnikatele, s dodatkem, že jde o odštěpný závod. Pokud je odštěpný závod umístěn v

obvodu jiného rejstříkového soudu nežli sídlo společnosti, zapisuje se tento závod nejen v rámci zápisu společnosti u rejstříkového soudu podle sídla společnosti, ale také u soudu, v jehož obvodu je tento odštěpný závod umístěn. Primární je ovšem zápis u rejstříkového soudu podle sídla společnosti.

Váž. 1465 (z r. 1922): K zápisu odštěpného závodu do obchodního rejstříku musí nejprve dojít u soudu příslušného k zápisu podnikatele, a teprve potom u soudu odštěpného závodu.

Pokud má společnost více odštěpných závodů, které mají sídlo v obvodu působnosti jiného rejstříkového soudu, než toho, který je příslušný pro zápis samotné společnosti (a to i v případě, že tyto závody mají svá sídla v obvodu působnosti téhož rejstříkového soudu), je třeba, aby pro každý z odštěpných závodů byla při jejich zápisu do obchodního rejstříku zřízena samostatná vložka, do které bude každý z těchto odštěpných závodů zapsán samostatně.

R 41/97: Právník osoba, která má jako organizační složku odštěpný závod, se i ve sporu, který se týká tohoto odštěpného závodu, označuje jako účastník řízení uvedením obchodního jména a sídla a ve věcech vyplývajících z obchodních vztahů též uvedením jejího identifikačního čísla, popř. dalších údajů potřebných k její identifikaci. Okolnost, že spor se týká odštěpného závodu, lze vyjádřit tím, že za označení účastníka se připojí údaj o odštěpném závodu; tento údaj může vyplývat i z jiných skutečností uvedených v žalobě. Pro nedostatek podmínky řízení záležející v nedostatku způsobilosti být účastníkem soud řízení zastaví tehdy, je-li nepochybné, že účastník řízení byl označen jen jako odštěpný závod.

SR 12/2001, s. 424: Provozovna podnikatele není údajem zapisovaným do obchodního rejstříku.

Samotné řízení ve věcech obchodního rejstříku (rejstříkové řízení) upravuje občanský soudní řád. Vedle obecných ustanovení OSŘ je nutno vycházet zejména z jeho zvláštní úpravy obsažené v §§ 200a - 200de. Těmito ustanoveními se do procesního práva promítá právní úprava obchodního rejstříku obsažená v obchodním zákoníku. Sám obchodní zákoník ovšem obsahuje některá ustanovení, která mají charakter procesní, na druhé straně jsou také některá ustanovení OSŘ v řízení ve věcech obchodního rejstříku hmotněprávní.

Rejstříkové řízení provádějí *rejstříkové soudy*. Těmi jsou krajské soudy, jejichž věcná příslušnost je stanovena v § 9 odst. 3 písm. a) OSŘ. Co se týče místní příslušnosti, je rejstříkovým soudem soud, v jehož obvodu je obecný soud právnické osoby, jíž se zápis v rejstříku týká. Přitom obecným soudem právnické osoby je okresní soud, v jehož obvodu má sídlo. Otázku přenesení místní příslušnosti při změně okolností, podle kterých se tato příslušnost posuzuje, upravuje § 200a odst. 3 OSŘ.

Podle § 200b odst. 1 je rejstříkové řízení řízením nesporným, které lze zahájit na návrh.²⁷⁾

V případě prvozápisu společnosti je případně možné i *zpětvzetí návrhu* na zahájení rejstříkového řízení, protože se jedná o návrh na zápis konstitutivní povahy.²⁸⁾

27) Zákon také stanoví, že pokud má být dosažena shoda mezi zápisem v obchodním rejstříku a skutečným stavem, lze řízení zahájit i bez návrhu. Bez návrhu je možné řízení ve věcech obchodního rejstříku zahájit, pokud má být dosažena shoda mezi zápisem v obchodním rejstříku a skutečným stavem a jen v takto zahájeném řízení si může soud vynutit předložení listin, které dokládají změnu údajů zapisovaných do obchodního rejstříku. Podle současné soudní praxe je možné zahájit bez návrhu v zásadě všechna řízení, výjimkou jsou ovšem právě „prvozápisy“.

28) Zpětvzetí návrhu na zápis, který má deklaratorní charakter, by ovšem bylo neúčinné – zákon totiž vychází z premisy, že kdyby zpětvzetí takového návrhu bylo přípustné, ačkoli by byly podmínky zápisu splněny, měl by soud stejně povinnost řízení zahájit. Lze nicméně dojít k logickému závěru, že účinné zpětvzetí návrhu je možné také u zápisů povahy deklaratorní, a to za situace, kdy návrh nebyl doložen potřebnými doklady (nebyla doložena rozhodná skutečnost) a sám navrhovatel v průběhu řízení seznal, že

Účastníky řízení ve věcech obchodního rejstříku jsou osoba, která podala návrh, k němuž je oprávněna podle zvláštního právního předpisu, a podnikatel. Zákon zároveň vylučuje použití tzv. druhé a třetí definice účastníků nesporného řízení, jež jsou uvedené v § 94 odst. 1 a 2 OSŘ. Je nezbytné též poznamenat, že zákonem č. 216/2005 Sb. došlo k důležitému zúžení okruhu účastníků rejstříkového řízení.

Účastníkem je tak *osoba*, která podala návrh, k němuž je *oprávněna* podle zvláštního předpisu, kterým je především obchodní zákoník (§ 31 odst. 1 ObchZ). Návrh na zápis je tedy oprávněna podat osoba, o níž tak stanoví zákon a jež je k podání návrhu věcně legitimována. Taková osoba se jako navrhovatel stává účastníkem rejstříkového řízení. Touto osobou jsou v našem případě první jednatele založené s.r.o., ale může jím být i osoba, která na podání návrhu doloží právní zájem a k návrhu přiloží předepsané listiny ve smyslu § 31 odst. 2 ObchZ, jestliže podnikatel sám nepodal návrh do patnácti dnů ode dne, kdy mu tato povinnost vznikla, protože návrh musí být podán bez zbytečného odkladu po vzniku rozhodné skutečnosti.

Účastníkem řízení je vedle výše zmíněné osoby, která podala návrh, k němuž je oprávněna podle zvláštního právního předpisu, také *podnikatel*, tedy osoba zapisovaná do obchodního rejstříku, kterou uvádí § 34, v našem případě tedy společnost s ručením omezeným. Podnikatel je účastníkem rejstříkového řízení vždy, bez ohledu na to, zda bylo řízení zahájeno na návrh nebo bez návrhu, popř. bez zřetele k tomu, že řízení bylo zahájeno na návrh jiné osoby oprávněné k tomu podle zvláštního předpisu.

Z hlediska zkoumané problematiky prvozápisu s.r.o. je důležité také uvést, že zákon stanoví v § 200d odst. 1 OSŘ případy, ve kterých musí

návrhu nelze vyhovět a proto jej vzal zpět. (Bureš, J. Drápal, L., Krémář, Z. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. 1. díl. 7.

vydání. Praha: C.H. Beck, 2006, s. 960)

rejstříkový soud svým usnesením *návrh odmítnout*. Jde o situace, kdy návrh podává osoba, která k tomu není legitimována, návrh má nedostatky co do obsahu či formy (není podán na předepsaném formuláři nebo návrh neobsahuje všechny potřebné náležitosti, je nesrozumitelný nebo neurčitý nebo chybí úředně ověřený podpis navrhovatele). Soud však musí usnesením návrh odmítnout také v případě, že k návrhu nebyly připojeny listiny, kterými mají být podle zvláštního právního předpisu údaje o zapisovaných skutečnostech doloženy.²⁹⁾

Soud je povinen ve lhůtě tří pracovních dnů ode dne, kdy mu došel návrh, jenž vykazuje vady nebo nebyl doložen potřebnými listinami, vyzvat navrhovatele, aby tyto vady odstranil nebo doložil potřebné listiny. Opakovaná výzva přitom není přípustná. Pokud lhůta k odstranění vad návrhu uplyne marně, soud návrh usnesením odmítne. Takové usnesení musí obsahovat náležitosti stanovené v § 200d odst. 4.

Jestliže soud návrh neodmítne, zkoumá podle výslovného ustanovení § 200da odst. 1, zda *údaje* o skutečnostech, které se do rejstříku zapisují, *vyplývají z listin*, které mají být k návrhu doloženy, zda navrhovaná obchodní firma není zaměnitelná s jinou již existující obchodní firmou, případně není-li klamavá.

Ačkoli to zákon výslovně nestanoví, musí navrhovatel doložit, že mu nejpozději dnem zápisu do obchodního rejstříku vznikne živnostenské nebo jiné oprávnění k činnosti, jež má být zapsána jako předmět podnikání (činnosti).

29) Těmito listinami jsou zejména myšleny ty, jež je nezbytné připojit k návrhu na formuláři a jež jsou uvedeny v seznamu listin

(příloh) dle vyhlášky 250/2005 Sb. (viz výše).

Občanský soudní řád v § 200da odst. 2 až odst. 4 stanoví, v jakých případech provádí soud zápis, aniž by o tom vydával rozhodnutí, tedy v jakých případech se provádí tzv. *přímý zápis*. Jde jednak o případy, kdy se zápisy provádí na základě rozhodnutí soudu nebo správního úřadu. Jestliže již o věci bylo takto rozhodnuto, zapíše rejstříkový soud takovou skutečnost, aniž by vydával rozhodnutí. K přímému zápisu dochází také v případě, že k zápisu navrhované skutečnosti (deklaratorního i konstitutivního charakteru) mají podklad v přiloženém notářském zápisu nebo pokud jsou zapisovány skutečnosti, jejichž platnost nebo účinnost nenastává až jejich zápisem do obchodního rejstříku (jde tedy o zápis, který má deklaratorní charakter). Ačkoli zde zákon výslovně stanoví, že v takovém případě musí být návrhatelem a jediným účastníkem řízení podnikatel, jehož se zápis týká, je tato podmínka zřejmě splněna i v případě tzv. „prvozápisů“ právnických osob, která sama z podstaty věci návrhatelem být nemůže, protože dosud nevznikla. Jedinými osobami, které mohou podat návrh na její zápis jsou osoby, které mají právo podat návrh na její zápis do obchodního rejstříku.

Přímý zápis není rozhodnutím soudu, je to pouze jeho úkon, nelze jej proto ani doručit. Navrhovatel o něm bude vyrozuměn tím, že mu soud zašle výpis z rejstříku, v němž bude již tento zápis obsažen. Tímto institutem se tak do jisté míry prolamuje princip občanského práva procesního, podle něhož má mít každé meritorní rozhodnutí soudu formu rozsudku nebo usnesení. V tomto případě je „rozhodnutím“ soudu, který návrhu vyhoví, provedení zápisu v obchodním rejstříku. Z povahy tohoto úkonu vyplývá, že proti němu není opravný prostředek přípustný. Není tu totiž žádný výrok, se kterým by mohl účastník nesouhlasit.³⁰⁾

30) Winterová, A. a kol. Civilní právo procesní. Vysokoškolská učebnice. 4. aktualizované vydání, doplněné o předpisy evropského práva. Praha: Linde, 2006, s. 436

Pro úplnost je třeba také zmínit, že pokud však nejsou dány podmínky pro přímý zápis, *rozhoduje soud o zápisu do obchodního rejstříku usnesením*, bez ohledu na to, zda tak návrhu vyhoví nebo ho zamítne. Takové usnesení se účastníkům řízení doručuje, odvolání proti němu je přípustné. Soud v takovém případě provede zápis ke dni uvedenému v návrhu, nejdříve však ke dni jeho provedení. Jestliže soud rozhodl o zápisu usnesením, provede se zápis do rejstříku po právní moci usnesení. Má-li ovšem být dosažena shoda se skutečným stavem, tedy u zápisů deklaratorního charakteru, může soud rozhodnout, že zápis bude proveden již na základě vykonatelného usnesení. O zápisu tak bude rozhodnuto usnesením, k provedení zápisu dojde okamžikem jeho vykonatelnosti, ne tedy po právní moci usnesení.

Soud je dle § 200db povinen *provést zápis* do rejstříku nebo *rozhodnout o návrhu usnesením* ve lhůtě stanovené zvláštním právním předpisem, jinak nejpozději do pěti pracovních dnů. V některých případech se tato lhůta prodlužuje na 15 pracovních dnů. Tato lhůta běží zásadně ode dne podání návrhu. Do ní se však nezapočítává den, kdy došlo ke skutečnosti, která znamenala počátek běhu lhůty (zejm. den podání návrhu na zápis do obchodního rejstříku). V této lhůtě tedy musí soud provést tzv. přímý zápis nebo rozhodnout o návrhu usnesením. Pokud tedy návrh nebyl odmítnut dle § 200d, dojde ve lhůtě k zápisu nebo může být návrh na zápis zamítnut.

Marné uplynutí lhůty pro zápis do rejstříku, která je stanovena soudem v § 200db odst. 1 a 2 implikuje *fikci zápisu* ve dvou případech, a to tehdy, jestliže soud neučinil tzv. přímý zápis do obchodního rejstříku nebo pokud nerozhodl o zápisu usnesením. V obou těchto případech se finguje zápis; navrhovaný zápis se tedy považuje za provedený dnem, který následuje po uplynutí zákonné lhůty podle § 200db odst. 1. Faktická realizace pak musí proběhnout do dvou dnů ode dne, kdy se takový zápis považuje ve smyslu výše uvedené fikce za provedený.

Protože se tak však zápis považuje za provedený podobě, v níž byl navržen, může dojít k situaci, kdy budou do rejstříku zapsány údaje, které neodpovídají skutečnému právnímu stavu. K podání návrhu na výmaz nebo změnu zápisu, ke kterému došlo v důsledku fikce jsou oprávněni především

podnikatel a také osoby, které se do rejstříku zapisují v rámci zápisu podnikatele; tyto osoby určuje zejména obchodní zákoník, popř. další právní předpisy. Tyto oprávněné osoby mohou ovšem podat návrh na výmaz nebo změnu zápisu do jednoho měsíce ode dne, kdy nastala fikce zápisu. Zmeškání takové lhůty nelze prominout. Je potřeba ovšem podotknout, že ohledně takového, v důsledku fikce provedeného zápisu zahájí rejstříkový soud řízení i bez návrhu, pokud má být dosažena shoda zápisu v obchodním rejstříku se stavem skutečným.

Rejstříkový soud nevydává, podobně jako u tzv. přímého zápisu, ani při zápisu v důsledku fikce žádné rozhodnutí; má však povinnost účastníky řízení o provedení zápisu podle § 200da odst. 3 a odst. 4 věta první a § 200db odst. 3 vyrozumět. Soud tedy zašle účastníkům do tří dnů ode dne provedení přímého zápisu nebo ode dne, jímž se zápis považuje za provedený, výpis z rejstříku, který tento zápis obsahuje. Lze dovodit, že takto zaslán bude výpis ověřený, i když to zákon explicitně nestanoví.

Samotný zápis do rejstříku *provede* soud bez zbytečného odkladu od právní moci usnesení o obsahu zápisu, což stanoví výslovně § 200dc odst. 2. Protože u přímého zápisu z podstaty věci plyne, že zápis je „proveden“ jeho samotným provedením, „bez zbytečného odkladu“ tedy musí být rozhodnuto o zápisech, o nichž bylo (kladně) rozhodnuto usnesením.³¹⁾

Lze shrnout, že společnost s ručením omezeným tedy vzniká zápisem do obchodního rejstříku. K tomuto zápisu dochází jeho samotným provedením, tento však není rozhodnutím soudu a není možné jej ani doručit. Navrhovatele proto soud vyrozumí zasláním výpisu z obchodního rejstříku, v němž bude již tento zápis uveden. Proti tomuto úkonu není opravný prostředek přípustný.

31) Bureš, J. Drápal, L., Krémář, Z. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. 1. díl. 7. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006, s. 980

Kapitola V. Neplatnost společnosti

Při úpravě tohoto institutu se musel zákonodárce rozhodnout, zda je buď možné maximalizovat právní jistotu třetích osob a přitom nepřipustit u společností již vzniklých pochybnosti o právních úkonech, které vedly k jejich vzniku, nebo zda tyto pochybnosti připustí a také dovolí, aby vady spojené se zřizovacími právními úkony postihly i samu existenci společností již zapsaných do obchodního rejstříku. Posléze uvedené řešení - ačkoli zasahuje do právní jistoty třetích osob, jež jednají v důvěře v zápis v obchodním rejstříku - umožňuje řešit ty případy, ve kterých řízení o zápisu společnosti do obchodního rejstříku vady nezjistilo, případně ani nemohlo zjistit a společnost tak do rejstříku zapsána byla. Vychází z něj i česká úprava, ta v této otázce respektuje požadavky *směrnice Rady ES č. 68/151/ES* (tzv. „První směrnice Rady“).

Ačkoli na společnost, která dosud nebyla zapsána do obchodního rejstříku, je možné ustanovení o neplatnosti podle občanského zákoníku použít, nelze podle speciálního ustanovení obchodního zákoníku po vzniku společnosti zrušit rozhodnutí, jímž se povoluje zápis společnosti do obchodního rejstříku, a nelze se domáhat určení, že společnost nevznikla. Takto tedy zákonodárce „zhojuje“ možnou neplatnost právního úkonu, kterým byla společnost založena. Okamžikem zápisu společnosti do obchodního rejstříku nemůže tedy neplatnost zakladatelského dokumentu mít takové konsekvence, které by jinak neplatná smlouva měla. Je nutné ovšem vycházet z premisy, že ačkoli tedy v důsledku zápisu do obchodního rejstříku společnost vznikla a existuje jako subjekt v právu, je tento vznik především nástrojem, který má zajistit ochranu třetích osob jednajících v dobré víře.

S případnou neplatností zakladatelského dokumentu ovšem zákon spojuje možnost, aby soud prohlásil neplatnost společnosti. Tuto a další

možnosti prohlášení neplatnosti společnosti upravuje zákon v § 68a odst. 2.

Podle tohoto ustanovení platí, že *neplatnost společnosti* může prohlásit i bez návrhu jen soud, jestliže předně nebyla uzavřena společenská nebo zakladatelská smlouva nebo nebyla pořízena zakladatelská listina nebo nebyla dodržena jejich předepsaná forma. Důvodem neplatnosti tedy není neplatnost zakladatelského dokumentu, nýbrž sama skutečnost, že tento dokument nebyl vůbec uzavřen; formou uzavření je zjevně myšlena forma notářského zápisu podle § 62 NotŘ.

Jako další důvod neplatnosti společnosti uvádí český obchodní zákoník skutečnost, že předmět podnikání (činnosti) je nedovolený nebo odporuje veřejnému pořádku. Důvodem neplatnosti společnosti je také v zakladatelské listině nebo ve stanovách chybějící údaj o firmě společnosti nebo o vkladech společníků nebo o výši základního kapitálu, jestliže zákon takový údaj předepisuje, nebo chybějící údaj o předmětu podnikání (činnosti). Čtvrtým důvodem neplatnosti společnosti je skutečnost, že nebyla dodržena ustanovení o minimálním splacení vkladů. S ohledem na smysl úpravy je nutno posuzovat neplatnost společnosti jenom s ohledem na zákonem stanovené minimum. Nedošlo-li by ke splacení celé části stanovené společenskou smlouvou, byla by to sice vada a společník by byl v prodlení, ale neměla by za následek právo soudu prohlásit neplatnost společnosti.³²⁾ Dalším důvodem neplatnosti společnosti je nezpůsobilost *všech* zakládajících společníků k právním úkonům. Toto ustanovení je speciálním vůči § 38 OZ podle něhož je neplatný právní úkon, pokud ten, kdo jej učinil, nemá způsobilost k právním úkonům.

Posledním důvodem, pro který může soud i bez návrhu prohlásit neplatnost společnosti, je okolnost, že počet zakladatelů je v rozporu se zákonem nižší než dva. Vzhledem k tomu, že společnost s ručením

32) Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. II.díl, Praha: ASPI, a.s., 2006, s.

omezeným může založit i jedna osoba, není potřeba se tímto ustanovením pro účely této práce zevrubněji zabývat.

Z jiných příčin nelze společnost za neplatnou prohlásit, výše uvedený výčet je totiž taxativní. Vychází tak z dikce výše uvedené směrnice, která neumožňuje, aby byl okruh důvodů neplatnosti rozšířen. Pokud tedy není dán některý z důvodů neplatnosti společnosti, které uvádí výše zmíněné ustanovení § 68a, vznikne a bude existovat i taková společnost, jejíž společenská smlouva bude absolutně neplatná. Tak tomu bude například v situaci, kdy nebude splňovat obecné náležitosti právních úkonů podle občanského zákoníku.

Při vyslovení neplatnosti se nejedná o neplatnost právního úkonu, kterým byla společnost založena nebo na jehož základě vznikla. Jedná se přímo o vyslovení neplatnosti společnosti jako právnické osoby. Rozhodnutí, kterým soud prohlásí společnost za neplatnou, má zpětné účinky. Dotčená společnost je tedy neplatnou *ex tunc*.

Někteří teoretici ovšem nepovažují označení „neplatnost“ společnosti v tomto případě za správný, zohledňují tak skutečnost, že společnost již byla zapsána do obchodního rejstříku a tedy vznikla, a proto by podle nich bylo vhodnější používat pojem „zrušení“ společnosti. Vycházejí přitom zřejmě z představy, že o neplatnost společnosti se může jednat toliko v případě, kdy k vadám implikujícím tento následek došlo při založení společnosti, tedy před jejím zápisem do obchodního rejstříku a jejím vznikem; naopak právní následek skutečností, které nastaly až po vzniku společnosti, označují pojmem zrušení.

S tímto názorem se ovšem neztotožňuji. Důvodem, pro který je smysluplné používat v tomto případě pojem „neplatnost“ namísto „zrušení“, je zejména ohled na terminologii směrnice a skutečnost, že tato taxativně stanoví důvody neplatnosti společnosti, jež státy nemohou rozšiřovat. Proto by tedy v případě používání pojmu „zrušení“ bylo v

našem případě nutné terminologicky odlišit zrušení z důvodů stanovených v § 68a a zrušení z důvodů jiných, například z rozhodnutí společníků nebo dosažením účelu.

Pokud tedy soud rozhoduje o neplatnosti společnosti ve smyslu § 68a, jde v první řadě o určitou korekci presumpce zákonného založení společnosti zapsané v obchodním rejstříku.³³⁾

Rozhodnutí ESD č. C-136/87: Režim neplatnosti společnosti se týká společností, které jsou již zapsány v rejstříku, protože jenom na základě zápisu mohly být třetí osoby uvedeny v omyl o jejich existenci a je nezbytné jim poskytnout ochranu.

Proto je nutno chápat vztahy, do kterých společnost po svém vzniku vstoupila jako platně vzniklé a v případě pravomocného soudního rozhodnutí o neplatnosti je třeba tyto vztahy vypořádat – společnost tedy musí vstoupit do likvidace – tím je zajištěna ochrana třetích osob. Společnost však zaniká teprve právní mocí usnesení o povolení jejího výmazu z obchodního rejstříku. O vstupu společnosti do likvidace tedy soud nerozhoduje v rámci rozhodování o neplatnosti, tento důsledek nastává přímo *ex lege*. Soud by měl také rozhodnout o jmenování likvidátora.

Právní vztahy, jež vznikly v mezidobí od zápisu společnosti do obchodního rejstříku do okamžiku právní moci rozhodnutí, jímž se neplatnost společnosti prohlašuje, nejsou dotčeny neplatností této společnosti a ta je tedy povinna je splnit. Tyto vztahy tak budou vypořádány v rámci likvidace. Povinnost společníků splatit nesplacené vklady však trvá dále, jestliže to vyžaduje zájem věřitelů na splnění

33) Volně podle Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. II.díl, Praha: ASPI, a.s.

závazků neplatné společnosti. Pokud takový zájem dán není, bylo by zřejmě nesmyslné, aby zákonodárce trval na jejich splacení, protože by tyto částky musely být společníkům vráceny zpět.

Někteří autoři uvádějí, že soudním rozhodnutím, kterým je neplatnost vyslovena, se neruší již existující společnost, neboť žádná společnost nevznikla.³⁴⁾ S touto argumentací však nemohu souhlasit. I neplatná společnost je totiž podle mého názoru existující právnickou osobou, zejména proto, že podle § 62 odst. 1 vzniká společnost dnem jejího zápisu do obchodního rejstříku. Dále lze argumentovat také tím, že podle § 68a odst. 3 vstupuje společnost dnem právní moci rozhodnutí o neplatnosti do likvidace, zaniká však až následným výmazem z obchodního rejstříku. Lze také vycházet z ustanovení § 68a odst. 1, který výslovně stanoví, že po vzniku společnosti nelze zrušit rozhodnutí (...) a nelze se domáhat určení, že společnost *nevznikla*.

Pro úplnost je třeba dodat, že k rozhodování v otázce neplatnosti společnosti je věcně příslušný krajský soud, místně příslušný je ten krajský soud, u kterého je dotčená společnost zapsána do obchodního rejstříku. Účastníky takového řízení jsou společnost, která má být za neplatnou prohlášena, a její společníci. O prohlášení neplatnosti rozhoduje soud usnesením, které se zakládá do sbírky listin a zveřejní se.

34) Např. Faldyna, F., Pokorná, J. et al. Obchodní právo. Meritum – výkladová řada. Praha: ASPI, a.s. 2005, s. 226

Závěr

Tato práce podrobně mapuje krok za krokem postup, který je nutné absolvovat, jestliže společníci zamýšlejí společnost s ručením omezeným pomocí společenské smlouvy založit a dovést ji k zápisu do obchodního rejstříku, čímž se tato stane subjektem v právu.

Ačkoli bylo zpracování této diplomové práce nad očekávání náročné, věřím, že se mi podařilo zpracovat komplexně navýsost praktické téma v tak fascinujícím oboru, jakým je obchodní právo. Pokusil jsem se o maximální proniknutí do daného tématu a troufám si říci, že tato práce jde nesrovnatelně více do hloubky dané problematiky - a to jak svým rozsahem tak i obsahem - ve srovnání s diplomovými a dokonce i rigorózními pracemi, které se tímto tématem také zabývají a do nichž jsem měl možnost nahlédnout. Autoři se v nich nezřídka omezují toliko na opsání zákona, takový můj cíl ovšem není.

Pro mne osobně tato problematika neznamena jen prohloubení mých znalostí v oblasti obchodního práva, ale má i další důležitou dimenzi. Poznatky, které jsem nabyl studiem při psaní této práce využiji totiž i dále během nástavbového studia Základů německého práva na Právnické fakultě Ludvík-Maximiliánovy Univerzity v Mnichově, jež je zakončeno titulem LL.M., pro které se mi podařilo získat stipendium od Německé akademické výměnné služby (DAAD). V rámci tzv. magisterské práce psané během tohoto studia se totiž budu zabývat hlavními problémy zakládání německé GmbH, která je ekvivalentem české společnosti s ručením omezeným. Především půjde o otázky práva tzv. Vorgesellschaft v německém právu; dodnes totiž existují zajímavé problémy, které v praxi mohou nastat, judikatura je však vyřešila toliko zčásti. Německou úpravu pak budu srovnávat s českou, v čemž mi budou důležitým základem znalosti, které jsem získal právě při studiu pramenů a psaní této diplomové práce.

Seznam použité literatury

- Bartošíková, M., Štenglová, I.* Společnost s ručením omezeným: právní úprava a postup při zakládání. Praha: PROSPEKTRUM, 1992
- Bartošíková, M., Štenglová, I.* Společnost s ručením omezeným. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006
- Dědič J., Čech, P.* Evropské právo společností. 1. vydání. Praha: Bova Polygon, 2004
- Dědič J., Kunešová-Skállová J.* Společnost s ručením omezeným z právního a účetního pohledu. 1. vydání. Praha: Bova Polygon, 1999
- Dvořák, T.* Společnost s ručením omezeným. 2., přepracované a rozšířené vydání. Praha: Aspi, 2005
- Eliáš, K.* Společnost s ručením omezeným. 1. vydání. Praha: Prospektrum, 1997
- Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J.* Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé. 5. vyd., Praha: C. H. Beck 2005
- Faldýna, F., Pokorná, J. et al.* Obchodní právo. Meritum – výkladová řada. Praha: ASPI, a.s. 2005
- Knapp, V., Knappová, M., Švestka, J. et al.* Občanské právo hmotné. I. Díl, Praha: ASPI, a.s., 2005
- Madar, Z. a kol.* Slovník českého práva – I. a II. díl. 3. rozšířené a

podstatně přepracované vydání. Praha: Linde, 2002

Pelikánová, I. kol. Obchodní právo. I.díl. 1. vydání. Praha: ASPI, a.s., 2005

Pelikánová, I., Černá, S. a kol. Obchodní právo. Společnosti obchodního práva a družstva. II.díl, Praha: ASPI, a.s., 2006

Pokorná, J. Obchodní společnosti a družstvo, Brno, Masarykova univerzita, 1992

Štenglová, I. Přehled judikatury ve věcech obchodního rejstříku a rejstříku společenství vlastníků jednotek. Aktualizované a rozšířené vydání. Praha: ASPI Publishing, 2002

Winterová, A. a kol. Civilní právo procesní. Vysokoškolská učebnice. 4.aktualizované vydání, doplněné o předpisy evropského práva. Praha: Linde, 2006

Odborné stati

Bartošíková, M. K některým stále sporným otázkám založení a vzniku obchodních společností. Bulletin advokacie, 2005, č. 5

Bartošíková, M. Vývoj právní úpravy jednání jménem společnosti před jejím vznikem. Obchodní právo, 2004, č. 4

Břeň, M. Správce vkladu u společnosti s ručením omezeným. Právní rozhledy, 2000, č. 5

Černá, S. Společnost s ručením omezeným pod vlivem reformy. Právní fórum, 2007, č. 1, s. 13-22

Doležil, T. K některým důvodům neplatnosti společnosti. Právní rozhledy, 2002, č. 3

Gola, P. Společnost s ručením omezeným v Evropě. Právo pro podnikání a zaměstnání, 2006, č. 1, s. 5-7

Křístek, L. Metodologické chyby při oceňování. Právní rádce, 2001, č. 10, str. 36

Pelikánová, I. Obchodní společnosti před svým vznikem podle našeho obchodního zákoníku ve světle jiných úprav. Právo a podnikání, 1996, č. 3

Příbyl, T. Společný obchodní podíl. Obchodní právo, 2002, č. 4, str. 2

Rabanová, M. Důsledky snížení hodnoty vkladu do obchodní společnosti. Obchodní právo 2000

Rabanová, M. Vkladová povinnost a splácení vkladů. Právní praxe v podnikání, 2000, č. 6, str. 6

Štenglová, I. Odpovědnost a nezávislost statutárních orgánů kapitálových společností podle českého práva. Právo a podnikání 2002, č. 12

Použité právní normy

zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon),
ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších
předpisů

zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

vyhláška č. 26/2007 Sb., kterou se provádí zákon č. 265/1992 Sb., o
zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění
pozdějších předpisů, a zákon ČNR č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí
České republiky (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů,
(katastrální vyhláška)

zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k
nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů

zákon ČNR č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky
(katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů

vyhláška č. 250/2005 Sb., o závazných formulářích na podávání návrhů na
zápis do obchodního rejstříku, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů

První směrnice Rady ES č. 68/151/EHS ze dne 9. března 1968 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření.

Druhá směrnice Rady 77/91/EHS ze dne 13. prosince 1976 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy při zakládání akciových společností a při udržování a změně jejich základního kapitálu, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření.

zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 85/1996, o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

vyhláška č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů a správců dědictví, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

Komentáře

Bureš, J. Drápal, L., Krčmář, Z. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. 1. díl. 7. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006

Dědič, J. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 1.díl, 1. vydání, Praha: Polygon, 2002

Dědič, J. Obchodní zákoník – komentář. 2.díl, 1. vydání, Praha Polygon 2002

Eliáš, K., Dvořák, T. a kol. Obchodní zákoník. Praktické poznámkové vydání s výběrem judikatury od roku 1900. 5. přepracované a rozšířené vydání podle stavu k 1.11.2006. Praha: Linde, 2004

Hlavsa, P. Občanský soudní řád. Soudní řád správní a předpisy souvisící. 3. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1.11.2004. Praha: Linde, 2004

Holub, M., Fiala, J., Bičovský, J. Občanský zákoník. Poznámkové vydání s judikaturou a novou literaturou. 9. doplněné vydání podle právního stavu k 1.1.2003. Praha: Linde, 2004

Pelikánová, I. Komentář k obchodnímu zákoníku. 1. díl, 4. vydání, Praha: ASPI Publishing, 2004

Pelikánová, I. Komentář k obchodnímu zákoníku. 2. díl, 3. vydání, Praha: ASPI Publishing, 2004

Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M., a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 11. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006

Seznam použitých zkratk

AZ	zákon č. 85/1996, o advokacii, ve znění pozdějších předpisů
ESD	Evropský soudní dvůr
NotŘ	zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů
ObchZ	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OZ	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
PřesZ	zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
R	rozhodnutí ze Sbírky rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu
SR	Soudní rozhledy
SoudPZ	zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
Váž.	Sbírka rozhodnutí Nejvyššího soudu, tzv. Vážného sbírka (ročníky 1918 - 1938)

ŽZ zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání
(živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

ZZT zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve
znění pozdějších předpisů

Tam, kde je v textu uvedeno toliko číslo paragrafu bez dalšího údaje, jde o citaci obchodního zákoníku, ledaže by ze souvislosti vyplývalo jinak.